

Investicijski sklad okraja brez sredstev, ker je podjetje Nafta nerealno planiralo

V ponedeljek je bila seja sveta za industrijo in obrt okrajnega ljudskega odbora. Na tej seji so analizirali realizacijo planov v gospodarstvu v letošnjem letu. Ugotovili so, da podjetja, razen Nafta v Lendavi in Tovarne usnja v Ljutomeru, izpolnjujejo in celo prekoračujejo svoje planske obveznosti.

Podpredsednik OLO Joško Slavič je nakazal številne naloge sveta in neizkoriščene možnosti v gospodarstvu v Pomurju. Omenil je predvsem povečanje kapacitet opekarn, ker graditelji potrebujejo gradbeni material, problem izboljšanja predelave lesa in podobno.

Na prihodnjih sejah bodo razpravljali o obrtništvu, opremanju, predelovanju lesa, domači obrti, razširitev in rekonstrukcijah nekaterih obratov ter drugih gospodarskih vprašanjih.

Po izjavi članov sveta za obrt in industrijo OLO so, zaradi nerealnega planiranja Nafta, po izjavi članov sveta odpadale vse investicije iz okr. investicijskega sklada, ki so bile predvidene za letošnje leto. V prvih devetih mesecih je Nafta izpolnila količinski plan proizvodnje le z nekaj nad 51 odst. ali za 23 odstotkov manj, kot je predvideno za to dobo. Zabeležen je padec proizvodnje pri zemeljskem plinu, butanu, propanu in gazolinu, med tem pa se je proizvodnja ponekod nekoliko povečala, pri nafti za 10 odst. Proizvodnja, ki so jo planirali za filovsko področje, ne morejo doseči, ker nekatere od predvidenih vrtin niso pozitivne, kot so to pričakovali. Na tem področju pridobivajo nafto le iz ene vrtine. Tudi pri produktih, ki jih dobijo iz degazolinaže, so zabeležili izpad. Na to je vplivala večkratna nenajavljena

prekinitev električnega toka. Tudi tehnološki proces v degazolinaži ni bil v redu: ni dosegal izračunanega izplena pentana, butana in propana in ni ločil butana od propana. Zato je morala Nafta ponovno preračunavati tehnološki proces na degazolinaži in sicer s pomočjo drugega strokovnjaka, ki je ugotovil nepravilnosti v omenjenem tehnološkem procesu.

Člani sveta za industrijo in obrt so zahtevali naj bo v prihodnjem letu (za leto 1958) plan temeljito pripravljen in realen.

Industrija kovinske galanterije »Panonija« v Soboti sicer ne izpolnjuje količinskega plana proizvodnje pri proizvodnji kmetijskih strojev in naprav, zato pa močno povečuje proizvodnjo peči, štedilnikov in ostalih predmetov za široko potrošnjo. Izdelujejo tudi kovinsko pohi-

štvo, ki ima vse pogoje za serijsko proizvodnjo. Industrija »Žica« koncentrirala svojo proizvodnjo v obrate na enem mestu. Izboljšalo je org. dela, povečalo produktivnost in zbralo dovolj sredstev za nemoteno proizvodnjo. Tudi opekarne bodo zadostile obveznostim. Prehrabljena industrija je povečala proizvodnjo za 23 odst.

Posebno pozornost so posvetili člani sveta planu za bodoče delo. Svet bo proučeval študijske analize, dajal smernice za reševanje gospodarskih problemov okraja, pomagal v delu občinskih svetov in skliceval konference s predstavniki podjetij. To predvsem zaradi lažjega koordiniranja dela.

Obračun v KZ Videm

Poleg polletnega občnega zbora je imela KZ — Videm obščanski prejšnji nedeljo še izredni občni zbor, ki je odobril zaključni račun za leto 1956 in razpravljal o drugih perečih problemih zadruge.

Ze na polletnem občnem zboru je bilo prečitano poročilo Glavne zadrzne zveze, vendar je o reviziji razpravljali tudi izredni zbor. Revizija je v zadruzi ugotovila večje nerednosti v poslovanju, tako da je morala okrajna komisija za pregled zaključnih računov zavrniti prvi zaključni račun za leto 1956.

Revizijsko poročilo med drugim tudi navaja:

»Knjigovodkinja Marica Rauter je v veliki meri kriva, da je velik nered v knjigovodstvu, kakor tudi v blagajniškem poslovanju, kakor tudi pri ostalih dejavnostih in da je zato revizija trajala tako dolgo.« Revizija sta ugotovila manjše in večje primanjkljaje pri prejšnjih dveh blagajničarkah, pri poslovođkinji trgovine v Vidmu, pri prejšnji knjigovodkinji in drugih. Največji primanjkljaj pa je v lesnem odseku. Kot značilnost nepravilnega poslovanja tega odseka navajamo izpoved lesnega nakupovalca Stolnika Stanka, ki je pri zaslišanju izjavil, da v mnogih slučajih lesa ni prevzemal, ampak je sestavljal obračune le na osnovi napovedi, ki mu jih je dal žagar Franc Mauko. Pri imenovanem pa so kontrolni or-

gani ugotovili, da je zatajil 661.629 din prometnega davka, naknadno pa je bilo dognano, da ni odvedel 277.626 din prometnega davka. Prav tako ni vodil v redu evidence nad priplanim lesom, saj je bilo pri enem izmed pregledov od 384 hlodov evidentiranih le 27 hlodov, itd.

Splošno je bilo znano, da sta imela v zadruzi upravni in nadzorni odbor težko stališče. Njuna naročila se niso upoštevala ali pa so bila izvršena površno in z nejevoljo, ki so jo kazali predvsem tisti, pri katerih je revizija odkrila nerednosti.

Nastale težave bo možno v tesnem sodelovanju z zadrzniki postopoma odstraniti, saj je občni zbor pokazal velik interes članstva do zadruge.

-TR-

Tekmovanje pomurskih kmetovalcev-zadružnikov Letošnji uspehi naj bodo krepka spodbuda

Kmetijsko tekmovanje je letos močno pognalo korenine tudi v Pomurju, saj je naša pokrajina po številu tekmovalnih skupin in posameznih tekmovalcev na prvem mestu v Sloveniji. Precej zaslug za tako ugodno bilanco imajo vodstva in organizacije SZDL kot pobudniki, predvsem pa še kmetijske zadruge, proizvajalce zveze in njihovi strokovnjaki kot operativni usmerjevalci tega pomembnega tekmovanja.

V soboškem okraju se je za tekmovanje pri pridelovanju

krompirja odločilo 40 kmetijskih zadrug s 73 tekmovalnimi skupinami, kar pomeni, da so nekatere zadruge tekmovalce tudi z dvema ali več skupinami. Največ tekmovalnih skupin so našli v občinah: M. Soboti 15, Ljutomer 14, Radgona 14 in Beltinci 10. Zadruge so tekmovalce na 104 hektarjih, Kmetijsko gospodarstvo »Muropolje« pa na 15 hektarjih zemlje. Posameznih tekmovalcev-zadružnikov je bilo 1568.

Pri krompirju so vse tekmovalne skupine izpolnile z zvez-

nim razpisom določene tekmovalne pogoje in bile nagrajene s skupno vsoto 14 milijonov 890 tisoč dinarjev, kar je tudi lepo gromotno priznanje za njihov trud v prizadevanju za večje hektarske donose. Povprečen hektarski pridelek krompirja znaša 35,02 tone ali okrog 8 ton več od predpisanega tekmovalnega pogoja (25 ton). Največji hektarski donos je imela tekmovalna skupina kmetijsko-zadružnega Črnelaveč-Veščica — 47 ton 6 q, kar je že rekord v pravem pomenu besede.

Pri žitu so tekmovalce štiri skupine: Radgona, Apače, Videm in Berkovci; prvi dve skupini sta izpolnili tekmovalne pogoje (nad 28 stotov pridelka) in dobili vsaka po 100 tisočakov nagrade, zadnji dve pa sta se ustavili tik ob znakih (nad 27 stotov), kar je tudi lep uspeh.

Za prihodnje leto napovedujejo sicer strožje tekmovalne pogoje za pridelovanje krompirja in žita, kar pa naših tekmovalcev ne bi smelo motiti, saj tudi k letošnjim pridelovalnim uspehom ni prispevala samo dobra letina, marveč tudi ugoden vpliv uresničenih agrotehničnih ukrepov, zlasti še obktno povečanje in pravilnejšega uporabljanja umetnih gnojil na posevkih.

Ze lani započeto tekmovanje pa še ni zaključeno v ostalih kmetijskih strokah: v živinoreji (prireja živine in večja molznost krav), v sadjstvu (urejanje in nega novih nasadov), travništvu (urejanje čredinskih pašnikov) itd. Napovedujejo, da bodo dokončni rezulta-

ti znani aprila v prihodnjem letu.

V Pomurju so še dokajšnje možnosti za urejanje čredinskih pašnikov, saj je še vedno precej opuščenih ali pa zanemarjenih pašnikov, ki ne dajejo niti polovice tistega, kar bi lahko dali, če bi jih sodobno uredili in vzdrževali. Za urejanje pašnikov so se, kot kažejo prijave, odločili dosedaj kmetijski proizvajalci zvezi v Radgoni in Lendavi.

Pri nas je še tudi precej slabobdelane ali pa celo opuščene zemlje splošno-ljudskega premoženja, ki naj bi jo prevzele zadruge in na njej uredile vzorne nasade, vrtove itd., skratka stvari, ki bodo ustvarjalno privabljele zadružnike k še tesnejšemu pridelovalnemu sodelovanju s svojimi organizacijami.

Najpomembnejši rezultat letošnjega tekmovanja v kmetijstvu niso samo rekordni pridelki, marveč hkrati tudi spoznanje, do katerega so se v praksi dokopali številni pridelovalci, tudi oni, ki sicer niso zabeležili predpisane količine pridelka na hektar, so se ji pa močno približali, da je mogoče tudi na naši zemlji doseči več pridelkov in dohodkov s skrbno obdelavo, kakovostnim semenjem in uveljavljanjem drugih agrotehničnih ukrepov. In še nekaj: letošnje tekmovanje je s svojimi dosežki vred marsikje prineslo tudi prve zametke aktivnemu pridelovalnemu sodelovanju (ko operaciji) med kmetijskimi zadrugami in posameznimi pridelovalci.

S. K.

PREIZKUŠNJA SLOVENSKE TELEVIZIJE

(Od našega dopisnika v Ljubljani)

Pred vrati je otvoritev četrtega mednarodnega seima radia in telekomunikacij na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Letošnji sejem bo posvečen predvsem televiziji in elektroničnim. Obe panogi moderne tehnike in industrije si naglo osvaja proizvodnjo in kulturno življenje vseh naprednih držav. Tudi pri nas smo že skoraj prebrodili začetne težave, zlasti v pogledu televizije. Čakamo še na smelne aparature, naročene v tujini, nato bomo — predvidoma marca prihodnjega leta — pričeli s stalnimi tedenskimi oddajami.

Za razstavo je televizijski oddelček ljubljanske r dijske postaje pripravil izbran program, ki bo na sporedni vsak večer od 7. do 15. decembra. Obiskovalci sejma ga bodo lahko videli na številnih sprejem-

nikih in vseh sejmskih prostorih, veliko televizorjev pa bo nameščenih tudi po vseh večjih ljubljanskih izložbah. Ta manifestacija bo zanimiva zlasti po tem, ker bomo sedaj prvič videli domač televizijski program, na doma izdelanih televizijskih sprejemnikih. Naša podjetja, ki jih že serijsko izdelujejo, obetajo, da bo njihova cena precej nižja od cene uvoženih, čeprav po kvaliteti v ničemer ne zaostajajo za njimi. Dosedaj je prodanih v Sloveniji že okrog 400 sprejemnikov, gotovo pa se bo njihovo število skokoma dvignilo, ko bodo stekli domači programi in bo urejen prenos tujih TV postaj.

Sedanja cena televizijskih sprejemnikov je še vedno previsoka za zmerno žepne posameznikov. Pač na imajo razna podjetja, sindikati, lokali, šole,

kulturno umetniška društva in posamezne vasi že sedaj možnost, da si jih nabavijo. Na razstavi bodo lahko spoznali, kakšne so prednosti televizijskega sprejemnika pred radijem oz. kinoprojektorjem in kakšne neomejene možnosti jim nudi. Zanimal jih bo modern televizijski sprejemnik, ki lahko projicira svojo sliko na filmsko platno podobno, kot kinoprojektor.

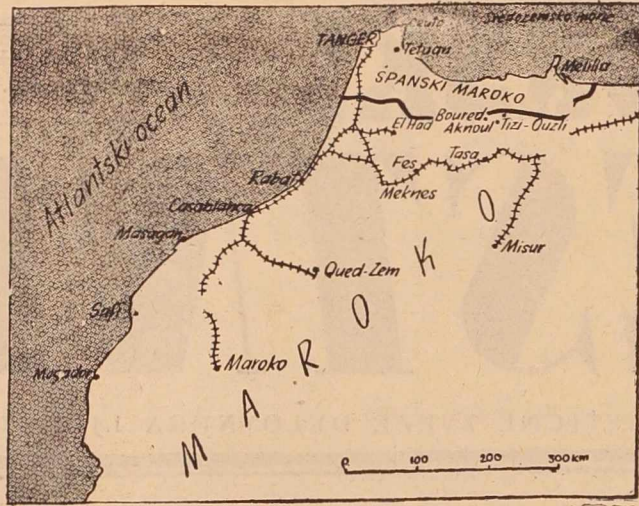
Na sporedu bo od petih popoldne do osmih zvečer in v nedeljo še dalj. Na njem bodo zastopani vsi moderni načini televizijskega prenosa od igrice in lutkovnih filmov za cibane in pionirke, do dramskih in opernih televizijskih priredb, literarnih oddaj, dnevnih poročil, oddaj za našo vas, glasbenih revij in veselega večera. Za dobro voljo bodo poskrbeli naši

znanci: Ježek, Špela, Bojan Adamič, Zadovoljni Kranjci in bratje Aveniki. Pripravljeni pa so tudi prenos najzanimivejših oddaj tujih televizijskih postaj. Pred kamero bodo stopili še »neznani talenti«, udeleženci nagradnega natečaja »odstopi ali podvoji« in tisti mladi kandidati, ki so uspeli na natečaju za televizijske napovedovalce.

Ta sejmski program bo torej prva in — upajmo — tudi uspešna preizkušnja slovenske televizije. Njegov namen je, da prepriča vse tiste, ki imajo možnost in namen, nabaviti si televizijski sprejemnik, o vseh dobrih lastnostih televizije, da jim nudi veliko izbiro, tako domačih, kot tudi uvoženih sprejemnikov in, da obenem prikaže, da naša domača industrija smelo stopa v korak z ostalimi evropskimi državami.

Dogodki zadnjih dni bodo vsekakor opbljavili na poslabšanje odnosov med Spanijo in Marokom. V španskem delu Maroka so se razvile borbe med maroški uporniki, pripadniki »Osvobodilne armade južnega Maroka« in španskimi četami, ki imajo spoje položaja v pokrajini Ifni na jugu Maroka. V Rabatu so celo objavili vest, da so uporniki osvojili glavno mesto tega področja, v katerem imajo Španci svojo garnizijo z okrog 3000 vojakov. Tudi v drugih manjših krajih Maroka so izbruhnili oboroženi nemiri, ki so uperjeni zoper Spanijo. Akcije so organizirane po enotnem planu ter so zaradi odmeva v svetlu za Franca zelo neugodne. Pokrajina Ifni je postala del španskega ozemlja leta 1912 na podlagi sporazuma s Francijo. Letos junija sta Maroko in Spanija podpisali sporazum o popolni vključitvi španske cone med Tangerjem in Alžirjem v neodvisno državo Maroko. Ob tej priložnosti je Francova vlada zavrnila zahteve, da bi tudi pokrajino Ifni odstopila Maroku. Maroški politični krogi pa si zelo prizadevajo, da bi tudi to pokrajino priključili k svoji državi. Teh svojih želja niti ne skrivajo ter so razvidne iz vrste izjav maroških političnih prvakov. O tem vprašanju je govoril tudi maroški zunanji minister Balafrej in nedvoumno povedal, da je Ifni maroška interesna sfera. V pokrajini Ifni že več mesecev trajajo manjši spopadi med španskimi oblastmi in domačim prebivalstvom, katerim doslej niso pripisovali večjega pomena. Zadnje dni pa se je položaj bistveno spremenil, ker mnogo večje akcije vodi organizirano gibanje. Upor v Ifniju je za španske državnike zelo neugoden, ker so si doslej že večkrat prizadevali, da bi si pridobili določene simpatije in pozicije med arabskimi državami. Danes je še težko govoriti o bodočih akcijah Madrida v Ifniju. Vsekakor je razumljivo, da se je Francu težko odpovedati svojemu zadnjemu ozemlju v Maroku iz strateških in prestižnih razlogov. Po drugi strani pa bo poslabšanje odnosov z Rabatom Spaniji zelo škodovalo pri nadaljnjemu povezovanju z arabskimi državami. V Madridu so dalje časa molčali o borbah v Ifniju ter so v uradnih poročilih in komentarjih bili zelo skopi. Seveda so se hitro potrudili in pripeljali nove okrepitve v četa. Tako so zadnje dni že sporočili, da je položaj v Ifniju za španske čete ugoden. Prihodnji dnevi bodo za razvoj dogodkov v Ifniju vsekakor odločilni. Čeprav želja prebivalstva te pokrajine zaradi premoci Špancev zaenkrat ne bo uresničena, bo ta borba o bližnji ali daljnji bodočnosti ponovno vzplamtela in dokončno rešila ta sporni problem, katerega bi Rabat in Madrid lahko rešila na miren način.

Tudi v Maroku je v zadnjih dneh postalo živahno, predvsem zaradi bojev med špansko armado in pripadniki »Osvobodilne armade južnega Maroka«. Maroška vlada je že večkrat jasno povedala, da bi pokrajino Ifni želela priključiti k svoji državi. Španska vlada vodi proti osvobodilnemu gibanju ogorčeno borbo s pomočjo letalstva, mornarice in pehote

valcevo črnega kontinenta za nacionalno in socialno osvoboditev.

Popuščanje na Cipru

To vprašanje si moramo postaviti ob imenovanju novega britanskega guvernerja na Cipru Hughla Foota, ki je zamenjal dosedanjega zelo osovražena Hardinga. Britanci so Hardinga razrešili tik pred razpravo o Cipru v Organizaciji Združenih narodov. V političnih krogih prav tako vedno bolj uporno krojijo vesti o skorajšnji vrnitvi nadškofa Makariosa na Ciper. Novi guverner je ob prevzemu dolžnosti ukinil vrsto izrednih ukrepov, ki jih je uvedel Harding. Razumljivo je, da je to storil po nalogu iste vlade, ki je postavila Hardinga in mu omogočila inkvizitorske metode nad prebivalstvom in osvobodilnim gibanjem. Novi guverner Hugh Foot ima tudi že vrsto izkušenj v kolonialnih zadevah, saj je že služboval v kolonialnem ministrstvu. Tako je bil že v Palestini, Transjordaniji, Cirenaiiki, Jamaici in Nigeriji. Zanimivo je, da je bil že leta 1943 tajnik kolonialne uprave na Cipru. Kot ose kaže, so ga Britanci zaradi vrste dosedanjih funkcij v britanskih kolonijah in protektoratih izbrali za novega guvernerja na Cipru.

Iz mednarodnega gospodarstva

Naši geologi v Burmi. Jugoslovanski geologi v Burmi so po pisanju burmanskega tiska odkrili nahajališča svina, lignita, srebra, bakra in železa ter jih sedaj kvalitativno proučujejo.

Ekonomska in tehnična pomoč SZ. Sovjetska zveza in Albanija sta podpisali nov sporazum o ekonomski in tehnični pomoči. Sovjetska zveza bo dala Albaniji kredite v skupni višini 160 milijonov rubljev. Ta sredstva bodo namenjena za razvoj albanške industrije in kmetijstva.

Tudi Japonci planirajo. Japonska vlada bo kmalu sprejela novi petletni program gospodarske ekspanzije. Program predvideva veliko povečanje izvoza v države jugovzhodne Azije.

Sovjetska trgovina. Finska zavzema prvo mesto med zahodnimi državami v trgovini s Sovjetsko zvezo. V sovjetski zunanji trgovini je udeležena s 15 odst., medtem ko je na drugem mestu Britanija s 13 odst. Nato sledijo Francija, Zahodna Nemčija, Belgija, Švedska in Italija.

Skupno arabsko tržišče. Na konferenci zastopnikov trgovinskih zborov arabskih držav so sprejeli priporočilo za čimprejšnjo uvedbo skupnega arabskega tržišča, ki bi naj bilo nekaj protiutež skupnemu evropskemu tržišču ter preprečilo slabe posledice, ki bi jih le-to utegnilo imeti za države Bližnjega vzhoda.

Gradnja naftovoda. Na konferenci strokovnjakov za nafto arabskih držav so predložili načrt o gradnji

OBISKI, ZAHTEVE, IZJAVE...

V zadnjem tednu se je na mednarodni politični areni zvrstila vrsta dogodkov. Tako je politični odbor Generalne skupščine OZN razpravljala o Alžiriji. Stevilne delegacije so si prizadevale, da bi našli možnost za sprejem enote kompromisne resolucije, vendar zaželenega uspeha niso dosegle. Generalna skupščina OZN je sprejela osnutek resolucije o francoskem l'ogu. Resolucija navaja, da namerava Francija prenesti na prebivalstvo Toga vse pristojnosti razen vprašanj obrambe, zunanje politike in financ. Resolucija zahteva od Generalne skupščine, naj sprejme poziv togolandske vlade in naj se s Francijo sporazume o izvedbi volitev pod nadzorstvom OZN.

V svetovnem tisku in radijskih oddajah je bil zelo zapazen intervju, katerega je dal državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović za časopis »Mednarodna politika«. Tuji časopisi posebej opozarjajo na njegove izjave o zasedanju Generalne skupščine, o splošnem razpoloženju v prid ustavitvi poskusov z jedrskim orožjem in vplivu izstrelitve sovjetskega satelita na delo Generalne skupščine OZN. Vsi časopisni komentatorji se strinjajo z izjavo Koče Popovića, da bo nezaupanje mogoče odpraviti samo s praktičnimi koraki, ki bodo narokovali sporazumevanje.

V središču svetovne pozornosti je prav tako tudi enotedenski obisk generalnega tajnika OZN Daga Hammarskjöldja deželam Bližnjega vzhoda. Potovanje generalnega tajnika OZN v Aman, Jeruzalem in Damask je povezano z napetim položajem v tem delu sveta, ki upravičeno vzbuja vznemirjenost Organizacije Združenih narodov in celotnega človeštva. V Veliki Britaniji je prispela jordanska vojaška delegacija, ki se je z britansko vlado razgovarjala o nadaljnji finančni pomoči Jordaniji. Jordanci so zahtevali od Britanije naj jim znova odobri pomoč v višini 12,5 milijona funtov šterlingov letno. Tako pomoč je Jordanija do lani dobila od Velike Britanije. Takrat so jo ukinili, ker so Egipt, Sirija in Saudska Arabija privolile, da bodo Jordaniji zagotovile isto vsoto denarja. Svoj delež pa je doslej v celoti prispevala le Saudska Arabija. Nekateri politični opazovalci

članice Atlantskega pakta. Zaradi obteletosti predsednika ZDA Eisenhowerja obstaja možnost, da bo ameriško delegacijo vodil podpredsednik Nixon. Prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev je v razgovoru z ameriškim novinarji izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena pomagati ZDA pri izstrelitvi satelita in dodal, da treba še poprej skleniti sporazum o razorožitvi. Dejal je, da je Sovjetska zveza pripravljena posredovati ZDA informacije s tega torišča in skupno z njimi potopiti vse balistične izstrelke, da bi tako zagotovili trden in trajen mir med obema deželama in sicer pod pogojem, da bi se začelo samo mirno in tekmovalno med obema državama in da bi prišlo do miroljubne koeksistence med vsemi deželami, ne glede na njihovo družbeno in politično ureditev. Prvi sekretar je izjavil, da bo vprašanje, ali bodo armade dežel, ki so podpisale Varšavski sporazum, opremili z modernim orožjem, vstevši tudi rakete z atomskimi naboji, odvisno od politike, ki jo bodo uveljavljale dežele Severno atlantskega pakta. Po njegovih besedah pa imajo sovjetske vojaške enote v Vzhodni Nemčiji vse vrste orožja, ki ga potrebujejo, da bi bile pripravljene odbiti agresijo. Na koncu razgovora je Hruščev izrazil željo po vzpostavitvi dobrih odnosov z Veliko Britanijo, Francijo, Zahodno Nemčijo, Italijo, Japonsko in z vsemi državami, s katerimi takšnih odnosov še nimajo.

Predsednik indijske vlade Nehru je poslal državnikom Sovjetske zveze in ZDA poziv, naj rešijo današnjo krizo civilizacije in zaščitijo človeški rod pred največjo katastrofo, ki mu grozi. Po Nehrujevem mnenju imajo vsi narodi sveta pravico, da živijo v miru in varno in da napredujejo. V pariških četrtih pa se še vedno vrstijo napadi Alžircev na znane francoske osebnosti, ki odločajo o kolonialni politiki francoske vlade. Tako so nedavno streljali — čeprav neuspešno — na državne tajnika za alžirska vprašanja Abdelkaderja Barakroka, ki je edini Alžirec v francoski vladi.

Atenski tisk je zelo ostro reagiral na ameriške načrte o ureditvi atomskih oporišč Atlantskega pakta na Kreti, ki bi naj služila Grčiji, Turčiji in Italiji. Prav tako je bil zapažen sestanek med jugoslovanskim veleposlanikom na Dunaju Jožetom Zemljakom in avstrijskim zunanjim ministrom Leopoldom Figlom o odnosih med obema državama in o problemu jugoslovanske manjšine v Avstriji. Te dni je odšel iz Little Rocka zadnji oddelek federalnih čet, ki so dva meseca bdele nad izvajanjem desegregacije v tamkajšnji šoli. V katero hodijo z belimi otroci tudi črni. Na njihovo mesto so prišle teritorialne orožniške enote.

Trčenje britanske ladje. Britanska ladja »Shachleton« je blizu otoka Lori na Antarktiki trčila v ledeno goro. Na ladji je bilo več znanstvenikov in raziskovalcev Antarktike.

Demonstracije za Ciper

glavnega vsearabskega naftovoda, ki bi naj služil Saudski Arabiji, Kuwaitu, Iraku in Perziji. Ta načrt je dejansko protipredlog projektu mednarodnih petrolejskih družb o izgradnji naftovoda. Po tem projektu bi naj naftovod tekkel mimo Sirije.

Za ekonomsko unijo. Skupščina držav Beneluxa je sprejela priporočilo, s katerim svetuje vladam Belgije, Nizozemske in Luksemburga, da brez odlašanja delajo za sporazum o ekonomski uniji.

menijo, da so na sestanku med britanskimi in jordanskimi predstavniki razpravljali o možnostih pridružitve Jordanije Bagdaskemu paktu.

V Parizu zaključujejo priprave za državniško konferenco Atlantskega pakta, ki bo 16. decembra. Na tej konferenci, ki bo na ravni šefov vlad, bodo poskušali izgladiti nesoglasja in nasprotja, ki so se v zadnjem času pojavila v taboru držav-

IZ VSEH VETROV

Giglija ni več. V Rimu je v 67. letu umrl za pljučnico znameniti italijanski tenorist Bejmino Gigli. Med drugim je bil od leta 1921 do 1932 prvi tenorist Metropolitanske opere v New Yorku, kjer je bil naslednik velikega pevca Carusa. Giglijev glas je slovel po vsem svetu in so ga snemali na gramofonske plošče 40 let.

Trčenje britanske ladje. Britanska ladja »Shachleton« je blizu otoka Lori na Antarktiki trčila v ledeno goro. Na ladji je bilo več znanstvenikov in raziskovalcev Antarktike.

Bo Džamila končala pod giljotino?

Nekaj dni pozneje, ko se ji rana še ni zacelila, so jo z avtomobilom odpeljali iz mesta v središče vojne policije. Kar se je tam dogajalo, je Džamila pozneje izpovedala pred sodiščem in je postalo predmet mnogih ostrih člankov in celo posebne knjige, ki je izšla pod naslovom »Uboga Džamila Bouhired«, in so jo napisali znani književnik Georges Arnaud in dekletov branilec Jacques Verges.

»Padalci so me najprej slekli,« pripoveduje Džamila, »mi zavezali oči in me položili na mizo. Potem so mi položili elektrode v usta, ušesa, pod nos in med noge...« Tako so jo mučili teden dni. Ljudem se je žejilo lasje od groze, ko čitajo izpoved mučenega dekleta. Pod mukami je nekatere stvari priznala, toda ne vse.

27. aprila je prišla pred preiskovalnega sodnika. Prečital ji je zapisnik policije, v katerem je pisalo, da je podtaknila bombo v eno izmed največjih alžirskih kavarn, kjer je bilo mrtvih več ljudi. Džamila tega nikdar ni priznala. Priznala je samo to, da je res bila v odpornem gibanju in nič drugega. Preiskovalni sodnik pa je trdovratno vztrajal pri tem zapisniku. Čemu pa je bilo potrebno mučenje, si je mislil, če ni bilo nobene rezultata!

Toda zato, da bi Džamilo lahko spravili pred sodišče in jo obsodili, je bila potrebna priča. Našli so jo. Nekega dne so aretirali drugo mlado muslimanko, dvajsetletno Džamilu Buazu. Tudi njo so mučili na podoben način. Kmalu je »spregovorila« in povedala, da ji je Džamila Bouhired dala bombo, ki jo je vrgla v alžirsko kavarano. To je bilo dovolj.

Proces je vzbudil ogromno zanimanje. Dve Džamili sta bili pred sodiščem. Prva zbrana in odločna, druga, ki naj bi bila glavna priča, pa neuravnovešena, na pol nora. Histerično je kričala in na koncu celo padla v nezavest. Branilec je zahteval zdravniški pregled priče in celo najbolj reakcionarni francoski tisk je pisal, da je Džamila Buaza, ki naj bi pričala proti Džamili Bouhired, popolnoma nora. Branilec je celo dokazal, da je priča bila pod vplivom narkotikov. Toda do obnove procesa ni prišlo.

Sodišče je odvzelo njenemu prejšnjemu branilcu pravico, da brani nesrečno dekle in ji določilo drugega branilca, ki pa je samo pomagal sodniku, da bi jo spravil pod giljotino. Džamila je odločno odklonila tega branilca in ga niti pogledati ni hotela. Vojni tribunal je obsodil dekle na giljotino, kot je bilo že poprej sklenjeno.

Toda Džamila še vedno živi. Odvetnik Georges Verges, ki je v Alžiru bil v nevarnosti, da ga ne linčajo francoski fanatiki, je odšel v Pariz in tam razgaljal javno mnenje. S književnikom Arnaudom je napisal knjigo, ki je dvignila mnogo prahu. Zdaj je usoda Džamile Bouhired v rokah predsednika francoske republike, ki okleva pred končno odločitvijo, vendar bo bržkone moral anulirati obsodbo vojaškega tribunala.

Vsa napredna francoska javnost in ogromna večina francoskega tiska globoko zameri vladi, da uporablja take okrutne metode in da dovoljuje zloglasnemu generalu Massu, poveljniku francoskih padalcev, da piše najstranotnejšo stran v francoski zgodovini.

Vsakodnevna tragična slika alžirskih borb — alžirska vojaka tolažita otroka, ki mu je francoska bomba ubila mater

Nežna dvajsetletna alžirska deklica Džamila je postala simbol odpora alžirskega ljudstva proti francoski tiraniji. Njeno ime pozna danes ves svet, njene slike se pojavljajo v vseh svetovnih časnikih. To, kar je morala pretrpeti ta deklica, pa ni v čast veliki, civilizirani deželi, kakršna je Francija.

Džamila je v ječi in čaka jo giljotina. Še prej pa je morala pretrpeti mučenja, kakršna si je izmišljal v naši dobi lahko samo še Gestapo.

Ob zori 9. aprila letos so se tri senice plazile po mračnih ulicah mesta Alžira. Naletale so na patroljo fran-

coskih padalcev (mnogi jih primerjajo z nekdanjimi nemškimi SS-trupami). Patrolja je začela streljati. Dve senici sta pobegnili, tretja pa je padla. To je bila Džamila. Strel jo je zadell v ključno kost. Prepeljali so jo v bolnišnico in jo takoj začeli zlaščevati. Preiskovalci so hoteli, naj Džamila potrdi, da sta begunca bila Jased Sadi in Ali La Pointe, dva ilegalca in voditelja alžirskih upornikov v mestu Alžiru.

Džamila ni hotela priznati. Toda pri njej so našli neke, baje ponarejene dokumente. Jasnje je bilo, da je članica uporniškega gibanja.

Črni kontinent se prebuj

Te dni je izbruhnili že tretjič v zadnjih dveh letih upor v francoski coni Kameruna. Na čelu upornikov je Narodna unija, ki je najbolj organizirana politična skupina kamerunskega prebivalstva. Kamerun v Ekvatorialni Afriki je bil vedno igračka v rokah posameznih kapitalističnih sil, ki so prebivalstvo zelo grobo izkoriščale ter se polakomile naravnega bogastva dežele.

Leta 1884 so se Nemci proglasili za protektorje Kameruna. Po prvi soteovni vojni sta si področje Kameruna kot svoje mandatno področje razdelili Velika Britanija in Francija v popolnem sporazumu z Društvom narodov. Po drugi svetovni vojni je OZN prevzela Kamerun nad svoje skrbništvo, medtem ko je Francija ponovno dobila svoj mandat. Britanci pa so pohiteli in svojo cono priključili Nigeriji. Francozi so pozabili na svoje obveznosti napram OZN ter so Kamerun priključili Franciji. V Kamerunu so zadnja leta bili pojavi suženjstva, kupovanja in prodajanja črncev še zelo pogosti. To je povzročilo odpor prebivalstva, ki se je začelo organizirano boriti v Narodni uniji. Na čelu te stranke je Ruben Im Nijobe, katerega so francoske oblasti proglasile za »Ho Ši Minha Kameruna«. Borba prebivalstva v Kamerunu je del splošne borbe prebi-

Problem elektrifikacije Goriškega je iz leta v leto bolj aktualen

KAKO DALJE?

Na zemljevidu elektrifikacije Slovenije ni nikjer več belih lis, razen velike bele lise, ki predstavlja Goriško v Prekmurju. Elektrifikacija tega predela Slovenije ne steče nikamor, čeprav so bila nekoč za to že predvidena sredstva v znesku okrog 7 milijonov dinarjev, toda takrat ni bilo pravočasno načrtov za elektrifikacijo in je šel denar po gobe. Vsak up je tedaj propadel, toda tega niso bili krivi vrli Goričani, ki so po svoji marljivosti po vsem svetu znani. Madžari in Avstrijci pa z obeh strani mej posmehljivo svetijo, in sicer tem bolj, čim bolj temno je na Goriškem. Z madžarske strani so napeljali elektriko leta 1948 čez velika neelektrificirana področja na mejo samo zato, da bi nas izzivali. Tako je razpravljal pred akcijo za elektrifikacijo Goriškega zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. To je bilo v začetku letošnjega leta. »Če letiš z letalom čez Prekmurje se ti zdi, da letiš nad črnim otokom,« je nekoč dejal tovariš Vanek Šiftar, zvezni ljudski poslanec, ko je pisal o elektrifikaciji dolinskega predela.

V zaletu pripravljenosti, da bi Goriško kmalu dobilo elektriko, so o vsem tem in v tem tonu: da ne sme tako ostati, razpravljali tudi na upravnem odboru elektrogospodarske skupnosti Slovenije, ki je imel sejo nalašč zaradi pomembnosti problema v Murski Soboti. Posvetovanja so bila tudi v Radenci in pri Gradu. Sodelovali so strokovnjaki, politični delavci, upravni organi. In so nanizali nekaj veliko obetajočih sklepov: da je treba z elektrifikacijo Goriškega nemudoma začeti, da je treba najti sredstva, ki naj jih prispeva okrajni ljudski odbor, da

naj nekaj prispeva elektrogospodarska skupnost Slovenije in končni sklep, da je lahko Goriško elektrificirano v treh letih, namesto najprej predvidenih šest let elektrifikacije. V tem so upoštevali trije daljnovodi in niz transformatorskih postaj.

KAKO SE JE Z DELOM NADALJEVALO?

Na setanku pri Gradu je bilo ugotovljeno, da smo porabili do leta 1957 za elektrifikacijo Pomurja čez 100 milijonov dinarjev družbenih sredstev. Če pa primerjamo elektrifikacijo krajev ob desnem in ob levem bregu Mure, pridemo do zaključka, da je bila večina teh sredstev porabljenih za elektrifikacijo Prlekije, ki je tudi dokončno elektrificirana. Torej Goriško ni bilo v takšni meri udeleženo pri investicijah, namenjenih za elektrifikacijo, ali pa so bila ta sredstva glede na potrebe malenkostna.

Pred kratkim smo dobili od elektrogospodarske skupnosti Slovenije pismo, ki pravi:

»Letos je pripravilo elektrogospodarstvo, skupno z interesi in predstavniki OLO Murska Sobota, posebno posvetovanje pri Gradu na Goriškem. Na podlagi izdelanih osnutkov o elektrifikaciji Goriškega je bilo dogovorjeno, kakšne prispevke bodo dali interesi sami, kaj bo zgradilo podjetje Elektro Maribor-okolica in kaj bo prispeval okrajni ljudski odbor. Zaradi kasnejših finančnih sprememb OLO Murska Sobota ni mogel vložiti svojega deleža.

Če pogledamo karto LR Slovenije in električne mreže, vidimo, da je nekako edini ta predel še ostal prazen. Že na omenjenem sestanku so interesi povedali to, da v sosednji Avstriji in Madžarski svetijo prav na obmejnem področju.

Ker so na Goriškem lepo strnjene vasi, bi elektrifikacija mnogo doprinesla k splošnemu napredku.

Vsem je dobro znano, da se vse ne more zgraditi naenkrat. Vendar pa bi želeli, da bi se dogradile vsaj tri daljnovodne proge proti Hodošu, v sredini do Mačkovec in levo ob meji Avstrije. Dokler pa ni daljnovodov visoke napetosti, pa je tudi interesantom težko, ker so predaleč od izvorov.

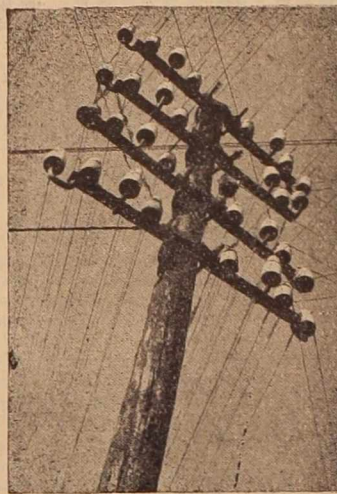
Da bi se v doglednem času rešilo tudi to vprašanje elektrifikacije Goriškega, smo vam dostavili to informativno pismo in pregledno karto električnega omrežja.

S tovariškimi pozdravi

NE SAMO ELEKTRIKA

Pomurje ima 10 občin. Glede splošne razvitosti so te občine kaj različne. Ni dvoma, da je k izboljšanju splošnih razmer na primer v ljutomerski, soboški in še nekaterih drugih občinah mnogo prispevala tudi elektrifikacija. Goriški predel je glede na elektrifikacijo prikrajšan tako za sodoben in sorazmerno cenen vir energije, ki na nešteto načinov pripomore tudi h kulturno-prosvetni rasti teh krajev. Vedno lahko slišimo glasove društev: »Ko bi imeli vsaj električno luč.« Seveda: odrske predstave, predavanja v dolgih zimskih večerih itd., sploh vsa družbeno kulturna dejavnost naleti vedno in povsod na isto oviro: elektrika.

Pri elektrifikaciji Goriškega gre predvsem za občini Grad in Petrovci-Salovci. Kakšno gospodarsko moč predstavljata ti občini dovolj nazorno ilustrirajo naslednji podatki. Investicijski sklad občine Grad je znašal po družbenem načrtu za lansko leto 2 milijona 932 tisoč, za letoš pa 2 milijona

302 tisoč dinarjev. Investicijski sklad občine Salovci-Petrovci pa je znašal lani 6 milijonov 792 tisoč, letos pa je predvidenih 3 milijone 809 tisoč dinarjev. Iz teh skupih sredstev seveda ni mogoče pričakovati rešitve, vsaj v teku šestih let ne, kot je bilo predvideno na posvetovanju glede elektrifikacije Goriškega.

V mnogih krajih Goriškega so ljudje že uredili hišno napeljavo. Ob tem so se pojavljala mnenja, naj bi prispevali ljudje čim več tudi za ureditev daljnovodov itd. In tem je seveda treba zelo dobro presoditi gospodarski potencial prebivalstva Goriškega, predvsem še zaradi tega, ker poskušamo omejiti vsa elektrifikacijska dela na kratkih šest let, na seji Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, ki je bila letos v Murski Soboti, pa so bili mnenja, naj bi skrajšali ta rok celo na tri leta.

Vprašanje je, kakšni motivi so vodili Elektrogospodarsko skupnost Slovenije do tega sklepa in kakšno stališče je zavzel pri vsem tem okrajni ljudski odbor?

ENA OBLJUBA ŽE IZPOLNJENA

Razpravam, ki so v primerjavi z navadami v Pomurju trajale sorazmerno kratek čas, so sledila tudi dejanja. Elektro Maribor, ki je del Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, je začel financirati dela na daljnovodu v smeri Hodoša. Ta daljnovod je že dograjen do take stopnje, da je potrebna samo še napeljava žic za ta vod visoke napetosti. Zanj je porabljenih obljubljenih pet milijonov dinarjev. Zaradi razmer, ki so nastopile po posvetovanjih o elektrifikaciji Pomurja, pa okrajni ljudski odbor ni mogel prispevati sredstev, ki jih je obljubil za v obliki investicijskega posojila podjetju Elektro Maribor, zato tisti del elektrifikacije Prekmurja, ki je bil predviden iz teh sredstev, ni izvršen. To pa so daljnovodi Gerlinči-Pertoča, Pertoča-Motovilci in daljnovod Ivanjševci-Domanjševci, ki bi bi stal okrog osem milijonov.

Iz sredstev podjetja Elektro Maribor, pa je obrat tega podjetja v Soboti nabavil za transformatorske postaje transformatorje v vrednosti šestih milijonov, zgradil daljnovod Pince, ki stane tri milijone 802 tisoč din in transformatorsko postajo v Soboti v vrednosti petih milijonov 250 tisoč din, a v tem niso vračunana sredstva, ki so izdana, kot je to normalno, za vzdrževanje omrežja. Novih gradenj je bilo torej veliko in tudi sredstva, ki jih je za to dalo omenjeno podjetje, so tolikšna, da več od tega podjetja ne moremo zahtevati proti obljubi, ki jo je dal upravni odbor Elektrogospodarske skupnosti Slovenije na svoji seji v Soboti. Sedanji okrajni ljudski odbor ima torej v prihodnjem letu še poleg drugih nalog še to: kako poskrbeti za čim prejšnjo elektrifikacijo goriškega predela Prekmurja, ki je največja bela lisa na karti elektrifikacije Slovenije.

Beleške po praznikih

Prazniki so za nami. Življenje je postalo spet več ali manj monotono. Tokrat naš reporter ni obiskoval samo proslav, ki so bile v vseh večjih krajih Pomurja s programom, kot vsako leto ob 29. novembru, temveč je zapisal v beležnico tudi nekaj opazk o razpoloženju ljudi na cesti, v javnih lokalih, v vlaku ali v avtobusu.

V četrtek, to je dan pred praznikom, je bilo v Murski Soboti na ulicah zelo živahno. Podobno je bilo tudi v nekaterih drugih večjih krajih Pomurja. Ljudje so se največ vrteli okrog izložb, in tisti, ki so že dobili plače, so kupovali. Promet tega dne je bil v vseh trgovinah nekoliko večji kot po navadi.

V četrtek zvečer so se pričele zamude vlakov. Pol ure, ena ura ali celo več, to je bilo kar običajno. Pred železniško postajo so svojci po tihem preklinjali, ker so morali tako dolgo čakati. Dobro volje, da so spet doma, so potniki izstopali iz vlaka, toda tudi ti so bili dokaj nakurjeni zaradi zamud, seveda, za uro ali dve so bili s tem prikrajšani.

Na avtobusnih postajah je bil pravi direndaj. To od četrтка do ponedeljka. Ljudje so bili v avtobusih natrpani kot sardine.

Po vaseh je bilo praznično razpoloženje. Ljudje niso delali, temveč so se zbirali ob radijskih sprejemnikih. Saj je res praznik, so zatrjevali. K temu prazničnemu razpoloženju so pripomogli še svojci in prijatelji, ki so prišli tega dne iz Ljubljane, iz Maribora ali od koderkoli na obisk.

Gostilne so bile že v četrtek popoldne popolnoma polne. Nekateri kolektivi so imeli popoldne proslavo 29. novembra, zvečer pa »miting«. To je bil tudi vzrok, da sem ponoči naletel na cesti ali ob cesti na posameznike, ki so »obnemogli«. Takim je bil seveda petek dan »splošnega žalovanja« nad praznimi denaricami.

DAN REPUBLIKE PO POMURJU

V SOBOTI

Pionirji so prinesli prve požrvice v podjetja in ustanove, kot se je to že udomačilo pri nas. Prazničnost smo občutili že ves dan pred Dnevom republike, zlasti zaradi tega, ker je bila, kar sicer ni običajno, plača že pred prvim, kar nam je omogočilo, da smo se zbrali v skupine delavcev in v takih prijetnih krogih praznovali, kjer je pač naneslo. Izbran program proslave, ki je bila na predvečer v kino dvorani, je poudarila prazničnost bolj v uradnem smislu, medtem ko so se kolektivi zabavali pozno v noč na raznih krajih mesta in tudi drugod. Sproščenost, ki jo je bilo zaslediti povsod, je zelo prijetno učinkovala, mnogi pa v veselem razpoloženju sploh niso utegnili iti spat vse do jutra, kot se to zgodi ob tradicionalnih dnevih, kot je silvestrovanje in podobno. To pomeni, da je naš Dan republike zares naš, kot še nikdar.

V RADGONI

Radgončani so se dostojno pripravili na Dan republike. Poslopja so bila okrašena, prebivalci veselo razpoloženi, za-

stave pa plapolale. Že dan prej je osemletka izvedla svoj program, pionirji odreda Jožeta Kerenciča pa so čestitali ob Dnevnu republike predsedniku ObLO Zadravcu, predstavnikom ObK ZKS in ObO SZDL, podjetjem in ustanovam. Mladina osemletke je imela pohod do spomenika Rožmanov v Črešnjevce in Horvatu v Polci.

Na večer pred Dnevom republike je Zveza borcev organizirala primerno proslavo s pestrim programom. Sodelovali so člani Svobode, glasbene šole in osemletke. Na Dad republike je bil popoldne svečan sprejem 72 cicibanov v pionirsko organizacijo. Istega dne sta bila odkrita spomenika padlim borcem.

V APACAH

Zelenje, zastave in parole so dale praznični videz Apačam že pred Dnevom republike. Na večer pred 29. novembrom je bila

proslava v domu TVD Partizan v Apačah. Dvorana je bila povsem zasedena. Folklorna, recitacije, žive slike, petje pevskega zbora in druge točke, so prevzele gledalce. Močan občutek prazničnosti je preveval vse ljudi.

V TURNISCU

Na sam Dan republike je bilo v prosvetni dvorani veliko ljudi. Nastopili so učenci osemletne šole, predstavniki organizacij, cicibani in pionirji. Ljudje so slišali mnogo lepih pesmic in recitacij in videli nekaj lepih odrskih sličic. Zelo prijeten je bil sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Po proslavi pa je bila prva kino predstava v tem kraju.

Zvečer so obiskali proslavo, ki sta jo pripravili SZDL in KZ. Proslavo so zopet zaključili z velikim dogodkom za Turnišče: kinom. Nastopil je: »Barba Zvane«.

Posledice atomske bombe. Japonski zdravniki so sporočili, da je letos umrlo na Japonskem 32 ljudi od posledic atomske bombe, ki so jo Američani pred

12 leti vrgli na Hirošimo. Nedavno je umrla Japonka, ki je bila med eksplozijo eno miljo oddaljena od kraja eksplozije.

Vodičkova družina je sprejela državljanstvo FLRJ

PO 23 LETIH STA POSTALA JOSIP VODIČKA IN ŽENA EMILIJA, ROJ. KOBAL, DRŽAVLJANA FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE. NA PROŠNJO POSAMEZNIKA SO BILI PO REDNI NATURALIZACIJI SPREJETI ZA DRŽAVLJANE FLRJ IN PODALI DRŽAVLJANSKO ZAPRISEGO DNE 21. XI. 1957.

Josip Vodička se je rodil 19. maja 1905 v Praskolesy pri Pragi na Češkoslovaškem. Izhaja iz obrtniške družine. Ko mu je bilo 8 let so se starši preselili iz CSR v Maribor. Oče je bil strokovnjak v mesarski stroki. Tako ga je leta 1911 vabil H. Vegerer iz Košakov pri Mariboru, da kot strokovnjak v novoizgrajeni tovarni tudi v Mariboru uvede in usposablja ostale za izdelavo »prake šunke«. Tako se je mladi Josip s starši preselil v Maribor, kjer je obiskoval ostale 4 razrede osnovne šole, nakar je bil sprejet v tovarni H. Vegerer v Košakih za prekaljevalskega vajenca. Učna doba je trajala od 1. julija 1917 do 4. julija 1920. Po končani učni dobi je ostal pomočnik vse do leta 1930 v tej tovarni. Da bi se v stroki še bolj izpopolnil, je Josip mlajši leta 1930 nastopil službo v tovarni mesnih izdelkov in konserv F. Slamič v Ljubljani, kjer je ostal do leta 1933, nakar se je vrnil v Maribor v tovarno H. Vegerer. Čez nekaj časa je postal tehnični vodja v tovarni. Tako je Josip služboval v tovarni Košaki pri Mariboru 25 let, nakar je bil premeščen v tovarno mesnih izdelkov v Mursko Soboto, kjer je prevzel mesto industrijsko tehničnega obratovodje. Leta 1952 je prišel Josip Vodička v Ljutomer in nastopil službo tehničnega vodje pri podjetju mesnih izdelkov SIMENTALKA, kjer je še danes zaposlen. Imenovani je član sindikata od leta 1945, član SZDL, na zadnjem predvolilnem sestanku sind. podružnice Simentalka Ljutomer so ga predlagali za kandidata v upravni odbor podružnice. Službo opravlja vestno in je v delovnem kolektivu priljubljen kot strokovnjak. Vsakemu nudi potrebno znanje v njegovi

stroki. Josip Vodička je v času službovanja postal v Mariboru udarnik in novator, v Murski Soboti pa je dobil pohvale in nagrade za svoj trud in sposobnost. V času organizacije raznih razstav je Josip Vodička uspel urediti tako, da so posamezne tovarne mesnih izdelkov prejele I. mesto pri ocenjevanju. Ko je bil organiziran leta 1948 v Murski Soboti tečaj za industrijske obratovodje te stroke za vso Slovenijo, je bil Josip tudi predavatelj in je svoje znanje prenašal na udeležence tečaja.

Poročil se je leta 1934 v Ljubljani z Emilijo, roj. Kobal 19. junija 1908 v Kamniku. Izučila se je za trgovsko pomočnico in je bila takrat, kot Josip, v Ljubljani v trgovini Delikatese pri Slamiču. Družina je naraščala. Leta 1941 je rodila Jožeta v Mariboru. Prav takrat so okupatorji preganjali družino Vodičkovo v Mariboru, češ da je Emilija zavodna slovenka in da je Josip rodom Čeh. Zaradi nevdružnega stanja se je morala Emilija z družino preseliti na deželo, v kraje, kjer so bili partizani. Majda se je rodila v letu 1942, Vilko leta 1945 in Tone leta 1947. Leta 1948 je rodila sina, ki pa se je ponesrečil leta 1952, ko je padel z balkona I. nadstropja na beton v Murski Soboti in kmalu potem umrl. Mati Emilija je od tega težkega primera skoraj popolnoma izgubila vid.

Sedaj je vsa družina v Ljutomeru in se dobro razumejo. Ponosni so in zadovoljni, da je vsa leta naša družba tako skrbela z njih.

Sin Jože se uči ključavničarske stroke v Ljutomeru, je član LMS ter se aktivno udejstvuje v telovadnem društvu Partizan Ljutomer.

Hčerka Majda je zaposlena kot pomožna administratorka pri podjetju Simentalka v Ljutomeru, je članica LMS. Aktivno se udejstvuje v atletiki in orodni telovadbi. Vsa zadnja leta takmuje, v telovadnem društvu pa sodeluje že od I. razreda osnovne šole. Tako je bila nekaj let v Ljubljani, a kasneje pa vedno v Ljutomerskem društvu Partizan. V zadnjih dneh je v pionirski skupini pri metanju kroglice prvo mesto v tem kraju, v mladinski skupini, v skoku v daljino pa prvo mesto v okraju. Prejela je že več priznanj in diplom, kar jo močno izpodbuja.

Ostala otroka obiskujeta osnovno šolo v Ljutomeru in se dobro učita.

Na podlagi predložene prošnje so postali državljani tudi 4 nedoletni otroci, ki so se tudi udeležili izročitve in zaprisege.

Delovni kolektiv Simentalka Ljutomer, kjer sta Josip in Majda zaposlena, čestita k temu svečanemu dogodku Vodičkovi družini. Čestitkam se pridružuje tudi občinski sindikalni svet in ostali Ljutomerčani ter uredništvo »Pomurskega vestnika«.

S. F.

ZAKAJ TAKO?

V Veržeju je Zveza borcev NOV priredila proslavo Dneva republike. Proslava je bila objavljena s plakati in oglašom pri kinopredstavi o Veržeju. Presenetilo pa nas je, da je pri naslednji kinopredstavi prav ta odsek napovedal ponovno predstavo in prav na tisto uro, ki je bila določena za proslavo 29. nov. v dvorani Partizana v Veržeju. Vprašali smo prireditelje, kako je kaj takega mogoče, pa so nam odgovorili naslednje: »Že več let se vrši proslava Dneva republike pod okriljem Zveze borcev. Pri določitvi dneva proslave in sporeda je sodelovala večina organizacij ter ZK in Socialistična zveza. Kinoodsek je izjavil, da na dan proslave kinopredstava odpade, saj se isti film predvaja o nedeljo še 2

krat. Dve predstavi res zadoščata, ker je pri večini predstav kinobiskovalcev le toliko, da bi ena predstava lahko zajela udeležence doh ali celo treh predstav. Tako je kino napravil zmedo med prebivalstvom in demoraliziral prireditelja.« Opazili smo, da je bil tovo. Kozar, ki je vodil kulturni program, v največji zadregi. Pripravil je namreč tudi pevske nastop pionirjev osnovne šole in mešani pevske zbor Prospeve. Ni mogel pristati na to, naj bi se predstavila proslava na pozno uro večer, ko mine kino, ker bi bilo to za deco prepozno, pa tudi ljudje, ki so prišli ob napovedani uri, so postali že nejevoljni. To so dejstva, tako je bilo, in izgovori tistih, ki so to povzročili, ne morejo sebe opravičiti in gornjega oreči. Pri vsem tem pa se čudimo temu, da se par vodilnih funkcionarjev pri Socialistični zvezi in ZK ni držalo sprejetih sklepov, ampak so nekateri celo podprli tako zmedo. Kdo je poklican, da vzgaja ljudske množice v zavodne, socialistično misleče državljane? Vemo, da je to dolžnost nas vseh, toda tisti, ki jim je bila ta naloga zapupana, naj takšno vzgojo ne ovirajo, če je že ne podpirajo. Opazovalci

Delo mladine Ekonomske srednje šole

Mladina ESS je tudi zelo delavna, čeprav se njeni uspehi v toliko ne kažejo. Razen proslav in športnih udejstevovanj delamo tudi na drugih področjih. Sicer je pa delo športnega aktivna najuspešnejše. Sodelovali smo na vseh pokalnih turnirjih Pomurja in pri rokometu dosegli 3. mesto, nekaj članov pa se je udeležilo tudi »Teka republike« v Ljubljani. Športni aktiv pa se tudi že resno pripravlja na ekonomijado, ki bo prihodnje leto v Celju. V ta namen smo začeli že zbirati denarna sredstva, in sicer vezemo etikete za tovarno perila »Mura« in tako bomo dobili precej denarja, s katerim se bomo v čim večjem številu lahko udeležili ekonomijade.

Tudi za zabavo smo preskrbeli, in sicer smo organizirali plesne vaje za vse letnike. V pripravi pa imamo tudi kulturno-zabavni program, s katerim bomo gostovali tudi po vaseh. Začeli pa smo tudi s študiranjem igre »Čvrček za pečjo«, za katero upajmo, da bo čimprej na soboškem odru. Tudi za politično-ideološko delo smo poskrbeli. Organizirali bomo debatne ure, na katerih se bomo pogovarjali o domačih in tujih gospodarskih in političnih dogodkih. V okviru mladinske organizacije smo sklenili študirati angleščino in upajmo, da ne bo ostalo samo pri sklepu.

Ce bomo to delo z uspehom rešili in opravili, se res lahko pohvalimo, sicer bo pa samo delo dalo zadoščenje in pohvalo.

-st.

V zadnjem času se vedno bolj širijo poljske miši. Po njih, ki so posejane s pšenico in ržjo, se že opazajo velike plasti objedene od miši. Če se bodo še tako razmnoževale jih bo potrebno sistematično zatirati.

LICA LUTOMER IN ŠTIRJE GLAVNI VOZLI

Ljutomersko industrijsko podjetje »Žica« se je pred leti porajalo takorekoč iz nič, sedaj pa je že na tisti stopnji, ko je vedno bolj očitna alternativa: ali naj obstane na mestu in več ali manj zivotari ali pa naj si z novimi investicijami poveča zmogljivost in zagotovi stalna naročila, ki bodo prinesla zanesljivo zaposlitev okrog 90-članskemu delovnemu kolektivu, ki pa bo, če bi se uresničilo drugo, prav gotovo številčno še porastel.

Podjetje resda nima mnogo skupnega s kmetijstvom, ki prevladuje v naši pokrajini, in če gledamo nanj izključno iz tega zornega kota, kaj lahko pridemo do zaključka, da nam ni zelo potrebno in da morda prav zaradi tega ne zasluži posebne pozornosti na investicijskem področju, toda ta zaključek zbledi v svoji pomembnosti, če resno upoštevamo tudi njegovo dokajšnjo vlogo pri gospodarski krepitvi komun in zaposljevanju ljudi, ki bi sicer ostali brez dela ali pa bi si morali iskati zaposlitve drugod.

Stalen obstoj in nemoten napredek Ljutomerske »Žice« pa bo moči zagotoviti z rešitvijo štirih ključnih problemov: investicijami, koncentracijo njegovih obratov, povečanjem obratnega kredita in prizadevanjem za večjo strokovnost zaposlenih.

Pri uresničevanju letošnjega proizvodnega in finančnega načrta so na dobrem. To kaže tudi primerjava z lanskimi uresničnimi obveznostmi. Lani so imeli zaposlenih povprečno 95 ljudi in so ostali za 1 milijon pod planiranimi 96 milijoni din brutto-produkta, letos pa so imeli povprečno 92 zaposlenih delavcev in uslužbencev ter so uresničili lanski plan že oktobra. 20. novembra so zabeležili že za 120 milijonov din brutto-proizvodnje, do kraja poslovnega leta pa računajo še na 24 milijonov din, tako da bodo svoje obveznosti predvidoma presegli za 50 odstotkov.

V štirih oddelkih (remont, kovinski oddelek, pletilnica, mizarstvo in tapetništvo) nastajajo pod rokami »žicarjev« številni izdelki: žična pletiva po naročilu, pralnice, leseni in žični posteljni vložki, premične ograje itd. Letos so popolnoma izkoristili svojo zmogljivost; z industrijo traktorjev in strojev v Beogradu so sklenili pogodbo za dobavo 70.000 m² žičnega pletiva, ki ga naročniki potrebuje pri gradnji kmečkih shramb za koruzo. Naročilo bodo uresničili še letos. Samo oktobra so izdelali 25.000 m² takega pletiva. Težave pa imajo s surovinami (žica), ki jih le težko dobijo v zadostni količini, saj so pri tem odvisni v glavnem od groističnih podjetij, ki pa se seveda pehajo za čim večjim zaslužkom. Mnogo boljše bi bilo, če bi potreben material dobivali neposredno od izdelovalca — jesenjske železarne, kar pa se jim doslej še ni posrečilo izposlovati.

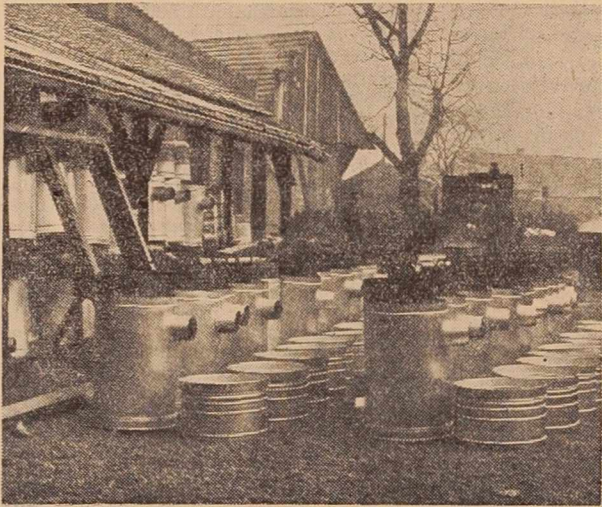
Proizvodnjo pa si zagotavljajo že tudi za prihodnje leto. JNA so poslali ponudbo za izdelavo vložkov za vojaške postelje in žimnice; nadejajo si,

da bo njihova ponudba sprejeta na natečaju, še zlasti zaradi tega, ker so poslali vzorce za izdelavo predmetov trajne vrednosti, ki jih nikjer drugje v državi ne izdelujejo. Za sedaj računajo na ponujena naročila v vrednosti 30 milijonov din, če pa se jim bo posrečilo, da bodo prevzeli vso naročilo, bodo imeli zagotovljeno delo za vse prihodnje leto.

V podjetju pa bi lahko izdelovali tudi »Merku« in druga specialna žična pletiva, ki jih sedaj v glavnem uvažamo. Za žičnim platnom je zlasti veliko povpraševanje v naftni industriji, kjer bi si lahko pridobili stalne odjemalce. Za izdelovanje takih priprav pa bi potrebovali nekaj novih strojev, ki bi jih veljali okrog 50 milijonov din, a bi se jim po rentabilnem računu izplačali kmalu. Še važnejše pa je, da bi si s takimi stroji zanesljivo zagotovili stalnost proizvodnje in obstoja samega podjetja.

Posamezni oddelki so sedaj »raztepeni« po terenu, dva sta celo v 10 km oddaljenem Razkrižju, zaradi česar dokaj trpi proizvodnja in so precej večji tudi prevozni stroški. Če v bližnji prihodnosti nameravajo vse oddelke skoncentrirati pri Ljutomerski glavni železniški postaji in tam sezidati tudi novo delavnico za pletilnico in kovinski oddelek, ki sta pravzaprav »duša« podjetja. Gradbena dela jih bodo predvidoma stala okrog 15 milijonov din.

V podjetju so si precej strojev izdelali sami, nekaj so si jih seveda tudi nabavili. Precej težav pa imajo zaradi premalega obratnega kredita (30 milijonov din). Zaposli so še za 5 milijonov, že pri sedanjih proizvodnji pa bi potrebovali še 5 mili-

Kot Žica, raste tudi Panonija v trdno podjetje, ki pa je že prestalo najhuje

jonov, t. j. skupno 40 milijonov din obratnega kredita.

Nekatere težave pa se »vlečejo« še iz preteklih let. Ob koncu 1955. leta so na primer morali odvesti nad 10 milijonov din prometnega davka, ki pa ga niso vkalkulirali v cene izdelkov — po nalogu okrajne finančne inspekcije, ki je tudi mehko žico pristela k jekleni, za katero je treba plačati prometni davek. V podjetju menijo, da jim je ta odločitev, ki je bila pravo nasprotje pismeni odločbi občinskega inšpektorja, da za mehko žico ni treba plačevati prometnega davka, mnogo škodila, saj je podjetje prav zaradi tega lani tudi nazadovalo; svoje obveznosti so namreč morali plačevati z obratnimi sredstvi, zato pa niso imeli pri roki dovolj denarja za pravočasno nabavo materiala. Posledica tega so bile razne tožbe in spori pred gospodarskim sodiščem; podjetje je moralo lani zaradi teh neprijetnosti plačati okrog 700.000 din kazni in zamudnih obrestih, tako da je zaključilo poslovno leto z 1.600.000 din dolga v skladu za samostojno razpolaganje, ki pa ga praktično v podjetju ni bilo. Po sedanjih instrumentih bi morali ta dolg odplačevati 10 let, preden bi sploh lahko imeli »svoj« denar« v tem skladu. Za to nameravajo najeti izreden kredit za kritje tega dolga v banki. Kredit bodo postopoma vračali v občinski investicijski sklad.

V podjetju delajo v glavnem samo nekvificirani delavci, med njimi pa je tudi precej takih, ki so si v času obstoja podjetja pridobili dokaj večš in izkušenj na svojih delovnih mestih, saj bi sedaj brez njih morali zapreti podjetje. Ti delavci pa za svojo pridobljeno strokovno sposobnost ne dobivajo zadostne stimulacije, zato se v podjetju trudijo, da bi jim omogočili opravljanje strokovnih izpitov za polkvificirane delavce, kajti samo tako bodo lahko odpravili to nesorazmerje. Računajo namreč, da je okrog 20 odstotkov zaposlenih delavcev že »zrelh« za pridobitev polkvifikacije, prizadevajo pa si tudi, da bi dobili v podjetje nekaj kvificiranih in visokokvificiranih delavcev, brez katerih seveda ne bodo mogli uresničiti pričakovanega napredka v proizvodnji.

S. Klinar

NOVI AVTOBUSI?

(Pogovor med vožnjo Murska Sobota — Maribor)

»Smem prisesti?«
»Prosim.«
Pri osnovni šoli je vstopila še Dragica.
»Greš v Maribor?«
»Ti tudi, Dragica?«
»Ja. Kar tukaj bom sedla. Če me ne bo nagnal.«
»Vreče porini bolj vstran. Na šola. Ne boste mogli tu. Če zadaj ni več prostora, sedeti, tovarišica.« Dragica lahko tu sedi.«
»Bom pa jaz prtljagale Dragocena prtljaga, si je šlo in prtljago.« (Samo tri najbrž misli šofer. Šoferju je gotovo v avtobusu prijetno, če sedijo spre-daj klepetave ženske in ne resne. Ima vsaj živ radio. Pogovarjati se ne sme vedno in ne more. Potnikom namreč piše pred nosom: NE RAZGOVARAJ SA SOFEROM! Šofer prav dobro vidi potnike in potnice celo v prvih dveh vrstah sedežev. Ogladalo in živi radio sta mu vsaj malo razvedrila na poti. Celotno, če je tak pust dan, kot je bil ta v oktobru. Dragica res ni imela miru. Vsi bi pač radi sedeli spre-

TISINA. Pošto gor, pošto dol. Vreče z žemljami dol, vreče s kruhom gor. Kar žgečkal nas je duh po svežem kruhu.
»Ti, sprevodnik, kdo pla-ča te vožnje kruha?«
»Saj sem ti že rekel. Mleč-na šola. Ne boste mogli tu. Če zadaj ni več prostora, sedeti, tovarišica.« Dragica je pokorno vstala. »Tu je za sprevodnika mesto. In za po-Dragocena prtljaga, si je šlo in prtljago.« (Samo tri najbrž misli šofer. Šoferju je gotovo v avtobusu prijetno, če sedijo spre-daj klepetave ženske in ne resne. Ima vsaj živ radio. Pogovarjati se ne sme vedno in ne more. Potnikom namreč piše pred nosom: NE RAZGOVARAJ SA SOFEROM! Šofer prav dobro vidi potnike in potnice celo v prvih dveh vrstah sedežev. Ogladalo in živi radio sta mu vsaj malo razvedrila na poti. Celotno, če je tak pust dan, kot je bil ta v oktobru. Dragica res ni imela miru. Vsi bi pač radi sedeli spre-

daj, češ da jim je slabo in tako naprej.« Obrnil se je k meni:
»Ali že veste za to novico? Direkcija SAP je sklenila, da bo gradila odslej nove avtobuse. Take na nadstropja, da bodo imeli le spredne sedeže...«
»Gotovo.«
»Avtobus je vozil dalje. Moj sosed: »Ali se radi vozite?«
»Da, zelo rada potujem. Vsako potovanje je zanimivo. Vedno se kaj zgodi, četudi malenkosti.«
Potem se je vsak peljal s svojo mislijo naprej. Vrag, da sem morala ravno grd dan ujeti, ko je bil oktober koraj ves tako lep.
V avtobusu je bilo slišati le brnenje motorja. Pust dan je bil, pusti in tihi so bili potniki. Le medvedek ni dal miru ves čas vožnje. Čeprav privezan na avtobus, je skakal in skakljaj.

Mislila sem že, da se ne bo ničesar zgodilo, nič zabavnega. Bili smo že pred kolo-dvorom Maribora.
»Oh, ustavite avtobus! Eni ženski je slabo!«
Ozrla sem se. Dragica je ječala pod točo nezveste potnice. Nekdo je kričal: epilepsija! — Avtobus je bil pač nabit. In potnici je postalo slabo in kot snop se je zvalila na Dragico. Končno je šofer ustavil avtobus. Ženska se je ovesetila. Dragica se je znebila žive prtljage.
Z Dragico sva izstopili.
»Veš,« je rekla Dragica, »najbrž je noseča. Sicer pa, nikoli ne veš. Pojdi z menoj. Moram v lekarno. Presenečenje... Pet dni prezgodaj...«
Na oglu sva se razšli. Dragica mi je zaželela srečno pot in s kazalcem podrezala zavojček pod pazduho: »Da se tudi tebi danes kaj takega ne zgodi!«
Narisal in napisal Mižek

Nevarnost na polju - miši

Ugodne vremenske razmere so povzročile poleg obilnega pridelka poljščin tudi močno razmnoževanje poljskih miši. Zlasti ugodno je bilo za širjenje poljskih miši vreme po žetvi, ki je zadržalo spravljanje snopja.

Jasno je, da je potrebno podvzeti potrebne ukrepe takoj, da se škoda, ki jo povzročajo miši, omeji. To akcijo za zatiranje miši je potrebno voditi organizirano. V letih, ko se te miši pre-razmnožijo, so namreč izredno nevaren škodljivci.

Letos so povzročile poljske miši največ škodo na krompirju, saj je bilo nagriženega 10% pridelanih gomoljev. Veliko škodo so povzročile miši tudi na pridelku žit, saj je bilo pod križi mnogo rogov in gnezd. Posebno škodo pa so povzročile zdaj na mladih žitnih bilkah. Spomladi bo enako ali še huje, ker jim je to edina hrana, ki jo v tem času najdejo na polju. Veliko škodo naredijo tudi na deteljstvih in v zasnipicah, kjer je zanje posebno prijetno prezimovališče.

Poljske miši bi bilo potrebno zatirati vsako leto, ne glede na to, so se ali se niso prerez množile. Zatirati jih je treba na vsem polju. Čeprav je spomladno zatiranje uspešnejše, je potrebno pričeti z akcijo zatiranja poljskih miši z zastrupljenim žitom takoj.

Zelo važno je tudi biološko zatiranje miši. Mačke, podlasice, jezi, krti in druge živali uničijo zelo mnogo miši. Zato je nerazumljivo početje lovcev, ki brez nadaljnega ustrelnega mačka, če jo zalotijo na polju, češ da uničuje divjačino. Naj omenim le dejstvo, da je od množine mačk odvšen pridelek črne detelje, katerih pridelek stalno pada vsled izumiranja čmrcljev, ki jih uničujejo miši. Vsak lovec bi moral biti tudi naravni lovec in ne samo dober »šicar«. Zelo lahko je ustreliti nič hudega slutečo mačko. Plemenitost lova je ravno v tem, da poleg užitka, ki ga nudi lov lovcu, varuje lovec koristi kmetov s tem, da pazi na ravnotežje v naravi.

hp

"NOVA ŠOLA NAJ GRE VZPOREDNO Z ŽIVLJENJEM,"

KAKO? TAKO

Eden izmed državljanov s Pušče se je oglasil s svojim prispevkom, ki je pravzaprav predlog, kako pomagati prebivalcem v Pušči v normalno življenje v kakršnem živi okolica. Takole pravi:

»Kakor nam je znano, je cigansko naselje Pušča v zelo pomanjkljivem življenju. Tudi smo daleč od ostalih v življenju, toda poskušamo napredovati. Zakaj smo zaostali, nam je znano. To ni naša krivda, niti naša slabost, temveč slabost naših staršev, ki niso marali za nas, niti za družino. Znano pa je tudi, da Cigani v bivši Jugoslaviji niso imeli človeških niti državljanov, niso bili enakopravni s ostalimi narodi, kot so danes. Po strani so nas gledali, čeprav smo morali služiti vojaščino in imeli tudi volilno pravico. Vedno so nas po strani gledali in preganjali, tako bivši žandarji, kot madžarski žandarji.

Nič čudnega ni, da so se stari Cigani preživljali s kleparstvom in brusaštvom, največ pa z beračenjem, ker so bili največji siromaki. Danes mi tega ne smemo prenesti na svoje otroke, ki so začeli komaj živeti, saj če mi nismo imeli staršev, ki bi nam pomagali boljše živeti, lahko to storimo mi, ki hočemo, naj bodo otroci bolj koristni skupnosti in samim sebi. Toda, ko danes govorimo o lepem in poštenem življenju, vemo, da moramo imeti za to osnovo, na kateri si bomo lahko življenje izboljšali, saj se mi sami Cigani ne moremo kar naenkrat spremeniti, če nam pa podjetja še vedno ne omogočijo stalne zaposlitve. Če bi nam to omogočili, bi imeli redno plačo in vse pravice kot delavci, bi si lahko vzeli posojilo in se lepše oblekli, najbolj pa bi nam šlo za to, da si zgradimo svoje naselje, da dobimo elektriko in v čistem začnemo živeti.

Tako bi lahko potem omogočili svojim otrokom izobrazbo in jih poslali v poklice, da nebi kruha iskali v beračenju, temveč bi postali ljudje, postali počasi mojstri v poklicih. Ko bi naši otroci videli, da ne gremo več za beračenjem in da res redno delamo v podjetjih in da redno skrbimo za družine, bi

Radgonsko DUP je imelo pred dnevi svoj redni letni občni zbor, katerega so se udeležili skoraj vsi člani društva. Med učiteljsko sta prišla tudi top. Zdravec Branko, predsednik ObLO in Lekar Marija, sekretar ObK ZKS in predsednik ObO SZDL. Vodstvo društva je določilo za kraj zborovanja Apače.

Letni občni zbor je bil skrbno in dobro pripravljen. Bilo je obravnavano družbeno upravljanje v šolstvu; reforma šolstva v luči novih časovnih ucin načrtov za prve tri oz. štiri razrede, materialno in finančno stanje učiteljskega in ustanov in na kraju obsežno poročilo top. Ostruhove, dosedanje predsednice društva, o delu med letom.

Iz celotnih poročil in živahne diskusije moramo povzeti naslednje:

Solski odbori, kot organi družbenega upravljanja v šolstvu, v naši občini uspešno rešujejo svoje naloge; žal pa se vse premalo uveljavljajo pri reševanju vzgojnih problemov. Pomanjkljivosti v dosedanjem delu SO se zrcalijo v nezadostni povezavi s celotnimi kolektivni učiteljskega na šoli. Mnenja nekaterih, da je dovolj za učiteljski kolektiv neke šole, da ga v osem zastopnikov upravitelj v SO, so zgrešena. S tem so učiteljskega nekako priprta vrata za delo SO. Upravitelj ne more dominantno zastopati učiteljskega kolektiva v SO, tem manj, če ni pristna avtoriteta svojim podrejenim! Dalje je pomanjkljivost v delu SO ta, da ne morejo neposredno izvajati rednega letnega proračuna. Saj le ti najbolj vedo gospodariti z odobrenimi finančnimi sredstvi. Pričakovati je da bo s časom tudi ta hiba z zakonom odstranjena, kar bo ugodno vplivalo na delo naših SO. Priznati pa moramo, da je ObLO doslej pospeval mnogo pozornosti splošno izobraževalnemu šolstvu in kadrom na šolah.

S praktičnim izvajanjem šolske reforme sta s 1. oktobrom bili ukinjeni nižji gimnaziji v Apačah in Gor. Radgoni, njih dediščina pa sta prevzeli osemletni obvezni šoli. Naloga prihodnosti pa je temeljito spremeniti notranjo vzgojo in učno vsebino nove šole. Šola naj postane bolj kot doslej vzgojna ustanova, a učenec naj postane aktiven objekt — ne pa pasiven kot doslej. Iz šol naj izgineta puščoba in revščina mučnega dela. Odpraviti mišljenje, da je učiteljski poklic neproduktiven. Kdor postavlja vprašanje tako, je kaj malo razmišljal o vlogi učiteljskega v novi družbeni ureditvi!

Na 9 šolah poučuje 77 učnih moči prav toliko oddelkov z 2650 učenci. Brez strokovnega izpita je še vedno 28 učnih moči, od tega 15 takih, ki bi že morali opravljati izpite. V tem pogledu je najslabša šola v Spodnji Ščavnici. Doslej sta priznani za težja mesta le šoli Murščak in Orehovec.

KRATKE IZ POMURJA

Na dan Republike je bilo sprejetih v G. Radgoni nad 80 cicibanov v vrste pionirjev. Kako so žarela mlada lička cicibančkov, ko so jim starejši tovariši pripenjali na prsi pionirske znake in kako ponosno so stali na odru, ko so jih pozdravljali starejši pionirji kot svoje tovariše, ki so jim postali enaki. Pionirski zbor radgonske osemletke jim je v pozdrav zapel nekaj pesmi, recitatorji-pionirji so jim povedali nekaj pesmi, dve majhni pionirki pa še zarajali. Po sprejemu so bili še pogoščeni, kar je bilo, seveda, tudi kaj imenitno za majhne pionirje.

Verjetno bi bili pionirski še bolj ponosni, ko bi jih obiskal pri sprejemu še kakšen zastopnik občine in političnih organizacij.

-ar

Mladina ESS v Murski Soboti je Dan republike — 29. nov., dostojno proslavila. V stari kino dvorani so se zbrali dijaki ESS in vaješke šole, kjer so prisostvovali kulturnemu programu,

ki so ga izvajali dijaki ESS. Slavnostni govor je imel tov. Olaj, nato je pa sledil svečan sprejem novih mladincev v organizacijo. Ravno ta dan smo izbrali za to slovesnost, za sprejem novih ljudi v naše vrste. Novim članom je govoril in jim čestital k temu dogodku predsednik OK LMS Luka Pleteršek. Nato je sledil še kratek kulturni program.

Na pobudo nekaterih šolskih odbornikov se je na Tišini ustanovilo Društvo prijateljev mladine. Področje delovanja društva bo šolski okoliš osemletke šole. Kot svojo prvo nalogo si je društvo zadalo omogočiti pionirjem čim boljše praznovanje Novoletne jelke ter podpreti ustanovitve in delovanje lutkovnega odra.

GM

Šahisti Vanče vesi in Tišine so se že dvakrat pomerili. V obeh srečanjih so zmagali šahisti Vanče vesi. Rezultat: 9:5 in 6:4. Najboljši vančaveški so Jože Mihalič, Polde Stefanec

in Janez Grabar, tišinski pa Marjan Gorjup in Rudi Ficko. Tekmujejo vsak teden.

Kdor je letos takoj po žetvi posejal ajdo, ni bil razočaran, ker je kljub veliki julijski vročini dobil obrodila. Več primerov je, da je pridelek desetih arov 85 do 100 kg in še več.

Lovska družina iz Rankovec je priredila na dan 29. nov. velik lov na zajce in fazane. Na tem lovu pa so ustrelili divjega merjasca težkega 90 kilogramov. Menijo, da se je merjasec zatekel sem iz Avstrije, domačini pa se bojijo, da je še več divjih svinj v okolišju. Istega dne so lovci ustrelili tudi 225 zajcev.

Posestnik Franc Horvat iz Tišine ima tri mesece staro svinjo s tremi nogami. Zadnji dve nogi ima, a prednja je le ena, a mesto kjer bi morala biti četrta se sploh ne pozna. Svinja je zdrava in dokaj živahno teka po dvorišču.

Gider

vedlo. Tako Upravni kot Nadzorni odbor sta svoje delo uspešno opravila in potrdila upravičeno zaupanje članstva, ki jim je na prejšnjem zboru poverilo odgovorno a častno vlogo.

Predsednik ObLO tov. Zdravec je učiteljsko seznanil s prosvetno problematiko, ki jo mora reševati občina, govoril je o perspektivnih načrtih občine za prihodnje leto, poudaril družbeno vlogo učiteljskega ter sindikata, a ob koncu objubil, da bo sam podprl zahtevne učiteljskega za brezplačna stanovanja in kurjavo, v kolikor je za to zakonska osnova.

Po končanem uradnem zborovanju je sledila zabava, kar je celotno učiteljsko z navdušenjem sprejelo in pozdravilo.

mt

Odkritje dveh spominskih plošč

Ob prazniku Republike je Občinski odbor Zveze borcev v Gor. Radgoni odkril dve spominski plošči. S prvo ploščo so postavili trajen spomin Frančku Horvatu, ki so ga fašisti zverinsko mučili in ubili ob robu gozda v Policah nad Radgono. Franček je bil kurir in kot takemu so mu bile zna-

ne vse partizanske skrivnosti v območju ljutomersko-radgonskega okoliša. Čeprav so krvoloki izmučili junaškega kurirja do smrti, ni izdal ničesar. Zato je s svojo smrtjo obvaroval desetine ljudi, ki jih je Franček poznal in z njimi delal.

Druga plošča pa stoji v

Črešnjevcih, kjer so vlasovci ubili prvo sekretarko LMS za območje G. Radgone, Marijo Rožmanovo, mlado dekle, ki je dvigala uporniškega duha med radgonsko mladino. Tudi ona je morala pretrpeti mnogo muk, preden je izdihnila.

-ar

ZŠČITA MALIH AVTORSKIH PRAVIC

Koncem novembra je stopil v veljavo novi zakon o avtorski pravici, ki je objavljen v 36. števil. Uradnega lista FLRJ. Po določbah novega zakona uživajo avtorji glasbenih in književnih del zaščito svojih imovinskih in osebnih pravic. Osebnostne (moralne) avtorjeve pravice so v tem, da je treba ob uporabi avtorjevega dela priznati in označiti avtorja kot avtorja: da ima avtor pravico, da se upre vsakemu pачenju ali drugačnemu spreminjanju dela in vsakršni nedostojni uporabi, ki bi žalila njegovo čast in dobro ime.

Avtorska pravica je v njegovi pravici izkoriščanja, uporabljanja dela v vseh oziirih oziroma v pravici do povračila t. j. honorarja, če njegovo delo izkorišča druga oseba. Drugi, razen avtorja smejo izkoriščati, uporabljati avtorsko delo samo z njegovim dovoljenjem.

Dovoljenja za izkoriščanje avtorskih del v FLRJ pri javnem izvajanju glasbenih in književnih del (male avtorske pravice) daje po čl. 69 in 71 omenjenega zakona Zavod za zaščito avtorskih malih pravic-ZAMP, ki je edini po zakonu pooblaščen, da na področju FLRJ varuje avtorske male pravice po svojih poslovalnicah, izpostavah in zastopnikih.

Koriščenje avtorskih del se vrši ali na živi način, ali z mehaničnimi sredstvi najpogosteje na: radijskih in televizijskih postajah, na raznih prireditvah (koncertih, kulturno-umetniških prireditvah, plesih, zabavah, družabnih večerih, akademijah, književnih večerih, javnih šolskih prireditvah, fizikalnih prireditvah, plesnih šolah, silvestrovanjih, revijah, razstavah, varietetskimi in artističnimi prireditvami itd.); v gostinskih, trgovinskih in obrtnih prostorih; v kinematografiji; na prevoznih sredstvih, sejmiših, kopališčih, zabavnih parkih in drugih javnih prostorih.

Po določbah novega zakona so vsi koristniki avtorskih del zavezani:

1. da si preskrbijo dovoljenja za koriščenje takšnih del. Dovoljenje daje za domače in inozemske avtorje ZAMP po svojih pooblaščenih organih, republiških poslovalnicah,

izpostavah in zastopnikih, ki so na vseh sedežih ljudskih občinskih odborov. Za dovoljenje treba prositi vsaj tri dni prej.

2. da pravilno plačajo ustrezni znesek avtorskega honorarja po tarifi in

3. da redno dostavljajo organom ZAMP pravilno izpolnjene programe izvajanih del.

Zoper koristnike, ki ne bodo pravilno izpolnili obveznosti, ki jih določa novi zakon oz. zoper tiste, ki bodo kršili predpise zakona, določa zakon zelo stroge in občutne kazni (zapor, denarne kazni do 1.000.000 din in obveznosti povračila škode čl. 55-56). Poleg tega določa zakon, da morajo organi za notranje zadeve na zahtevo ZAMP preprečiti koriščenje avtorskih del v primerih kadar koristniki ne izpolnijo obveznosti.

ZAMP ne bo dal dovoljenja tistim, ki za prejšnje primere niso pravilno izpolnili vseh obveznosti.

se tudi oni drugače počutili in imeli vzgled v življenju, ne pa da morajo slabo videti. Nam je zdaj še slabo, ko tu in tam privikar delamo in par stotakov zaslužimo, po ves mesec pa nič, kako naj učimo otroke na pošteno življenje, kako naj oče otroka pošteno oskrbuje, ko si ne more kupiti niti drv za zimo? Oče seveda potem nosi drva iz gozda in njegov otrok ve, da jih on tam ne kupi, temveč ukrade in se tako uči sam krasti.

To seveda ne velja za vse, temveč za tiste, ki niso preskrbljeni, katerih starši nimajo stalne službe in podobno. Pa to niso takšni, ki nebi hoteli delati, saj so podjetja, ki so sprejela Cigane v delo in so zadovoljna z njihovim delom, kot je na primer s Panonijo in Vodno skupnostjo. V Murski Soboti je več podjetij in če bi vsako podjetje sprejelo po nekaj Ciganov v delovno razmerje bi bilo vse hitro dobro rešeno. Zato prosimo OLO in Tajništvo za delovne odnose in vsa podjetja, naj nam pomagajo, da dobimo stalno zaposlitev, da bi si lahko uredili življenje in prenehali s starimi slabostmi, kot je beračenje, da bi lahko skrbili za družine.

Laci Baranja
Pušča 73

„Tukaj je mnogo brezposelnih“

(Po pismu iz Kanade)

Naš tednik dobivajo naši naročniki skoraj po vsem svetu, kajti naši ljudje so naseljeni skoraj po vsem svetu. Od časa do časa dobimo od rojakov iz tujine po kakšno kartico s pozdravom, ob novem letu tudi čestitke in kar nerodno nam je zaradi tega, ker jim vedno ne utegnemo odgovoriti v našem tedniku, pač zato ker nas je v uredništvu premalo za delo, ki ga je preveč. Tokrat sem kljub osemu sedel za pisalni stroj in pišem med tem ko naši ročni stavci lomijo časopis in pišem, ko me čakajo korekture in rokopi in stavci. Rad bi napisal zgodbo našega naročnika v Kanadi, ki že precej časa čaka na objavo, a smo jo vedno odložili za prihodnjico, ker smo vselej prejeli preveč nujnega gradiva.

»Dobil sem časopis,« piše tovariš iz Kanade, »Prosim vas, da mi objavite to kar vam pišem.« Mož sicer pravi, da ima nekaj šalivih pateg resnih, toda začel je s samimi resnimi. Piše o tem, kako zgubljeni se počutijo v tujini, daleč od Prekmurja, da so se domo zmotili prav tako kot se je zmotil Ivan Radol, ko je pisal o tej pokrajini. »Priznajmo, da nas je nekdo zmotil,« piše, »in smo zdaj nesrečni v tujini. Za nekatere je kri-va propaganda Zahoda, za druge zopet domači krivci, nekateri pa so si celo sami krivi.«

Nadalje pravi, da je v Kanadi mnogo brezposelnih, med njimi tudi Slovenci iz Prekmurja, nekateri pa imajo takšno delo, da se ga doma nikdar nebi dotaknili. »Vasi in mesta sploh ne

vidijo, edino, če se tu in tam najdejo v kakšni indijanski bajti z brezposelnimi raztrganci.« Tako pripoveduje o dveh znancih, ki sta se napotila proti jugu, da bi našla boljše zasluge. Hodila sta od tedna do tedna in se brez denarja vrnila, toda na prejšnjem delovišču ju več niso sprejeli na delo.

Govorice o prepovedi vere v Jugoslaviji so tamkaj česte, toda naš rojak jim ne verjame, ker se spominja tega, kako polne so pri nas cerkve, ker je državljaniom pač na voljo ali so verni ali ne. »Tu v Kanadi,« nam pripoveduje, »so cerkve prazne. Se hoteli (misli gostilne-op. p.) so ob nedeljah zaprti zato da bi ljudje šli v cerkev. Toda če vidiš sedemdeset ljudi v cerkvi, je to veliko, a v soboto so hoteli polni pivcev.« In nadalje težka tožba nad zgubljenim življenjem: »Tukaj se šele vsak prepriča, ko pride sem, o to divjino, med divjačino, kako drugače je, kot pa smo slišali doma o teh krajih.«

V skrbi za uspešnost je poskušal s poznavstvom. Dekle, kateremu je naslovil pismo s prošnjo naj mu pomaga poiskati boljše službo, mu ni moglo pomagati, kljub temu, da je njen oče uradnik in je že trideset let v teh krajih. »Sprejela sem vaše pismo,« je dobil odgovor, »že pred nekaj časa, pa vam zdaj odgovarjam. Oprostite mi, ker vam že prej nisem pisala, kajti hotela sem najprej ugotoviti kakšna je situacija, kar se dela tiče. Tukaj je mnogo brezposelnih, posebno moških, tako da vam ob najboljši volji ne morem pomagati. Tudi jaz nimam stalne službe. Tu in

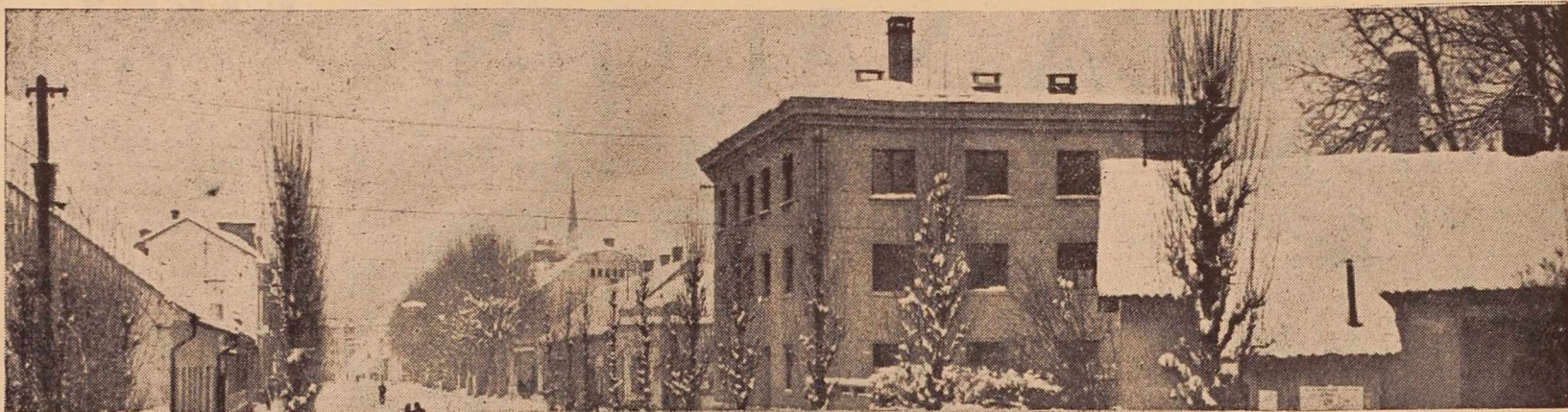
tam grem delat v kakšno hišo, kamor je pač potrebno, tako da zaslužim kakšen dolar, toda to je slabo.«

Dekle pripoveduje v pismu, da ne bi mogla živeti, če ne bi bilo dobrih ljudi, ki bi ji pomagali, kajti za hrano in stanovanje sploh na ta način nebi mogla zaslužiti. Sporoča, da bi mu rada pomagala, toda v resnici ni najti pomoči in izhoda iz položaja in pač mora ostati tako, kot je. In na koncu pisma ga pozdravlja: Ljuba Bradovski.

No in da ne bo vse tako žalostno je vsemu temu pripisana šala o svadbenem kolaču, ki pa tudi ni optimistična. Prijatelj neke žene se je poročil in je dobil po pošti svadbeni kolač, kot je navada. Mati je svojemu sinčku odrezala kosček in mu rekla: »Če ga daš pod ozglavnik in tako prespiš noč bo resnica vse, kar se ti bo sanjalo.« Fantiček pa je poprosil: »Kaj pa če bi jaz kolač pojedel in pokrli z ozglavnikom želedec.«

To bo torej objavljeno. Žal nam je, da nimamo točnega naslova tovariša, ki nam je to pismo poslal. Prosimo ga, da nam ga pošlje, toda naj ga napiše čitljivo, ker nebi želeli, da bi se zmotili v tujem naslovu mesta. Ostale rojake, ki pa nam pošljejo samo pozdrave, prosimo, da nam podobno kot tale, napišejo kaj več o svojem življenju o vsakdanjem okoliščju v katerem živijo, kajti prav tako kot za njih vesti od doma, so za naše ljudi zanimive vesti od znancev in sorodnikov iz tujine, naj so vesele ali žalostne, samo da so resnične.

Viktor Širec

V noči na sredo je tudi Soboto letos prvič zasnežilo. Zimsko veselje in zimski šport imata torej že kar primerno osnovo.

MLADINA, ROKOMET IN TEKMOVANJA

Kvaliteto raznih športnih dejavnosti v Pomurju že lahko primerjamo v nekaterih športih s kvaliteto ostalih področij Slovenije, a v nekaterih rezultatih se celo merimo z najboljšimi. Znano je, da so se nekateri posamezniki po osvoboditvi udeleževali različnih republiških in državnih prvenstev, kakor tudi posamezna moštva nekaterih društev. Naj omenimo samo uspeh Nafta v nogometu, ko so igrali v zvezni ligi, potem uspeh soboških padalcev na republiških in državnih tekmovanjih, uspeh waterpolistov in plavalcev iz Murske Sobotice, uspeh brodarskega društva Krog, uspeh ljubomerskih kegljačev, soboških hokejistov, košarkarjev in atletičarjev ter uspehe mnogih posameznikov.

Deset let je že minilo, odkar smo začeli širiti telesno vzgojo in šport z namenom, da postanejo naše organizacije množične in kvalitetne, a zdaj lahko ugotovimo, da smo dosegli že v lepi meri oboje. Zaradi tega ni odveč, če posvetimo tem ljudem, društvom in organizatorjem nekoliko več prostora tudi v našem lokalnem tisku.

KAKO SMO ZAČELI?

Če hočemo ugotoviti, kako se je začel razvijati rokomet v Pomurju, ugotavljamo, da je bila prva pomembnejša rokometna tekma 1946. leta, ob dvoboju gimnazij Ptuj in Murske Sobotice.

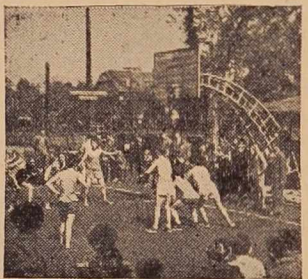
Tradicionalni dvoboji, ki se iz leta v leto ponavljajo, so se začeli tedaj, ko smo obnovljali domovino. Mladina obeh šol je svoje prve stike navezala na udarniškem delu; na regulaciji Pesnice v Dornavi, kjer so bila različna športna tekmovanja med posameznimi delovnimi brigadami na dnevnem redu. Pozneje so se tekmovanja z delovišč vedno bolj in bolj prenašala na športna igrišča. V tem času je bilo torej sklenjeno tudi tekmovanje med dijaki ptujske in soboške gimnazije. Predvidena so bila tekmovanja v atletiki, nogometu, košarki in šahu. Ker pa so na dan tekmovanja domačini odpovedali udeležbo v košarki, je bilo na predlog ptujskih dijakov in obeh moštev sprejeto, da se bodo pomerili v velikem rokometu, ki so ga soboščani takrat poznali le toliko, kolikor so ga obravnavali pri šolskem pouku telesne vzgoje. Za zmagovalce so veljali seveda ptujski, kljub temu pa se je dvoboj v rokometu, na veliko presenečenje, končal z zmago soboških dijakov. K temu uspehu so mnogo pripomogli košarkarji, ki so v tem času veljali za drugo najboljšo moštvo v Sloveniji, v članski konkurenci.

Preprosti pripomočki

Po tem uspehu so rokomet od časa do časa sicer igrali, vendar moramo ugotoviti, da pozneje ni bilo pomembnejših tekmovanj (tako na šoli sami, kot v takratnem FD Soboti), na katera bi se mladina sistematično pripravljala, saj za to tudi ni bilo vodstva, kakor tudi pravilnega uporabljenega igrišča s primernimi vrati. Tekme so bile v glavnem spontane: med dijaki enega oddelka odnosno med vzporednima razredoma, dokler v času od leta 1948 do

1953 ni rokomet skoraj popolnoma izumrl.

Po letu 1953 pa je bil že viden napredek. Tekmovanja še vedno niso bila obsežna, imela so značaj internosti — med gimnazijsko mladino. Vzroki so bili povsem jasni: pomanjkanje žog, mrež in golov je v marsikaterem primeru onemogočilo prirejanje večjih tekmovanj med mladino (kot so bila to na primer v nogometu, košarki, atletiki itd.), tudi za širši krog simpatizerjev tega

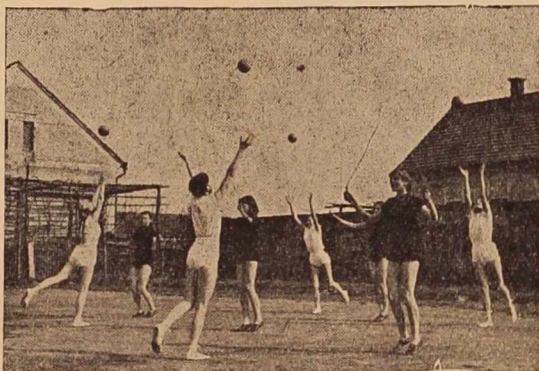
športa, odnosno gledalcev. Granitne kocke, čevlji, pozneje pa običajne zastavice, šolske torbice, kopja in podobno, niso mogla zadostiti tako potrebam igralcev, kakor tudi zahtevam pravil rokometne igre in gledalcev, kajti mnogokrat se sploh ni dalo ugotoviti, ali je bil zgoditek dosežen v pravilnem prostoru ali ne. Prav zaradi tega so bila tudi pomembnejša tekmovanja, ki niso imela značaja internosti, na tujih igriščih, predvsem pa na ptujskem in branikovem stadionu v Mariboru.

Drugo srečanje

Razmere so se popravljale iz dneva v dan. Leta 1956 so na gimnaziji ustanovili SAG — športni aktiv, ki je v okviru mladinske organizacije usmerjal športno dejavnost mladine, reševal tekoče probleme materialnega in psihološkega značaja in nenehno skrbel, da bi se izboljšalo poslovanje aktiv. Dijaki sami so pri-

našali predivo s svojimi domov. Tudi žoge so si popravljali sami, medtem ko so dijakinje same prale in popravljale nogometne srajce in tako dalje. Zbirali so odpadke, ki so jih potem prodajali Odpadu. In končno: zbirali so tudi prostovoljne prispevke.

Plod vsega tega je bil ta, da je bila omogočena še večja dejavnost v rokometu, predvsem pa v malem rokometu, ki je v pravilih glede igri-

šča in vrat skromnejši v primerjavi z velikim.

Zanimivo pa je bilo po desetih letih, 1956. leta, ko je bil dosežen drugi vidnejši uspeh na obnovljenem igrišču v Ptuj, kjer sta se po daljšem premoru znova sestali isti moštvi v malem rokometu. Tudi tokrat bi morali igrati drugače. V dogovoru je bilo namreč sklenjeno, da bodo tekmovali razen v košarki, odbojki, namiznem tenisu, še tudi v velikem rokometu. Ko pa bi morali igrati, so domačini zopet predlagali spremembo v korist malega rokometu, v katerem so bili premagani s 16:14. V tem času je pomenil ptujski rokomet v republiškem merilu veliko, zato je bil uspeh soboščanov samo plod sistematičnega dela in večletnega prizadevanja.

Pokrajinsko prvenstvo

Omenjeni uspeh je še bolj navdušil mladino, ki vse raje igra rokomet. Ob takem vzdušju so se treningi in tekme nadaljevale. Z naglico se je bližal čas prvega festivala telesne kulture v Ljubljani. V čast tega praznika so bile priprave in predtekmovanja v različnih športnih panogah, tako tudi v malem rokometu za prvenstvo v Mariboru.

Meseca junija tega leta je bilo v Mariboru pokrajinsko prvenstvo v malem rokometu, ki so se ga udeležili tudi člani, mladinci TVD Partizan iz Sobotice. Razen teh so bila zastopana s svojimi igralci tudi moštva, kot so Ormož, Branik, Kladivar, Slovenska Bistrica itd. V hudi konkurenci so zasedli sicer samo tretje

mesto, lahko bi pa tudi drugo, kljub temu pa je bil zanje to lep uspeh za prvo večje in pomembnejše tekmovanje, ki so se ga udeležili izven Pomurja. S pričetkom novega šolskega leta 1957/58 pa mali rokomet zavzame tak razmah in se razvija v takem obsegu, da so okoliščine nujno zahtevale in narekovale organiziranje tekmovanj tudi doma. To nam je bilo tudi omogočeno posebno takrat, ko so se v Soboti pojavili

to. Prvenstvo Pomurja v malem rokometu pa bi naj bil mejnik na prehodu k tako imenovani »Pomurski ligi«, ki bo verjetno prihodnje leto v tem času že v polnem razmahu. Zakaj še ni prišlo do formiranja telesa, ki bi usmerjalo vso športno dejavnost med telesno vzgojnimi društvi Partizan in šolami v malem rokometu? Odgovor na to vprašanje je bil lahek, kratek in jasek: kakovost igre še ni bila na primerni stopnji, s katero bi lahko nastopali pred občinstvom, očitno je primanjkovalo dovoljna količina žog, mrež, golov in tudi okolica — teren — se ni mogel

pohvaliti s tem, da bi imel rokometno moštvo. Vse te ugotovitve so nam visljevalne prepričanje, da še ni čas za to.

Danes, ko lahko trdimo, da sta se z uspehom kančala dva seminarja za učitelje telesne vzgoje v Pomurju, ko imamo že tudi nekaj domačih sodnikov, zremo z velikim upanjem v bodočnost. Tudi prvo uradno prvenstvo v malem rokometu učinkuje izpodobudno in razveseljivo. To so poudarili tudi predstavniki Rokometne zveze Slovenije, ki so se tega prvenstva udeležili.

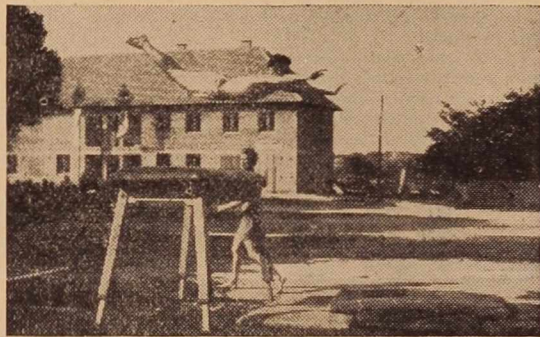
Evgen Titan

Moštvo SAG osvojilo pokal KZ Slovenije

V nedeljo 17. nov. je bil v gimn. telovadnici pokalni košarkarski turnir za Pomurje in sosesčino za leto 1957. To je bilo prvo večje košarkarsko tekmovanje od 1948. leta, ko je bilo v M. Soboti prvenstvo Slovenije

čan dokaz, da je moštvo iz M. Sobotice v letošnjem letu zasedlo drugo mesto v Sloveniji v skupini mladincev v okviru Partizan Slovenije.

Sodelovala so doštvo: Ptuj, ESS, SAG, SURS (odnosno mladina) in

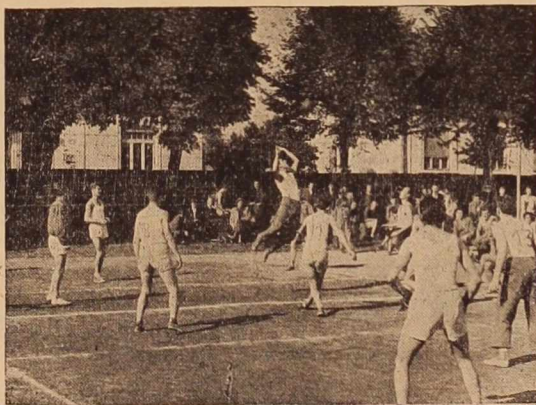
v košarki in obenem predstavljalo prvo uradno prvenstvo v Pomurju.

Mnogo simpatizerjev košarke se je zbralo omenjenega dne, ko je bila otvoritvena svečanost. Med njimi so bili tudi tisti košarkarji, ki so začeli prvi igrati košarko v M. Soboti in obenem tudi v Pomurju. Tekmovalec je pozdravil prof. Titan v imenu Košarkarske zveze Slovenije in izrazil sožalje nad odsotnostjo mednarodnega sodnika prof. Klojčnika, ki bi naj sodil tekme. Poudaril je, da se košarka v Pomurju občutno razvija, za kar je tudi dovolj mo-

štvo ekonomsko srednje šole v Soboti (zahvaljujoč dijakom, ki so prišli pred leti z gimnazije), ki razširjajo na svoji šoli tudi druge športne panoge, ne pa samo nogomet v okviru novoustanovljenega športnega aktiv (SAESS).

Pomurska liga?

Ze večkrat so bili izmenjani dopisi z Rokometno zvezo Slovenije glede ustanovitve podzveze za Pomurje. Do uresničitve te zamisli pa ni prišlo, čeprav so tudi lokalni činitelji v nekaterih primerih bili za

Poštni uslužbenci so zborovali

Na občnem zboru sindikalne podružnice PTT v M. Soboti v minulem mesecu, so člani živahno razpravljali o raznih problemih. Podružnica šteje 185 članov, na občnem zboru so manjkali le oni člani, ki so bili v službi, kar kaže lepo zavest članstva.

Precejšnje nevšečnosti povzročajo vsem poštarjem v Pomurju vzem prihod jutranjega vlaka, ki je pa zelo pogosto še močno zamujen, kar povzroča zakasnelo dostavo pošte in morajo pismonošci poleg vsega poslušati še marsikatero ostro opazko. Občni zbor je bil mnenja, da bi se z nekaj dobre volje dalo urediti tako, da bi jutranji vlak prišel poprej v Po-

murje. Na Pragerskem morajo potniki čeli dve uri čakati na zvezo v naše kraje.

V zvezi s spomenico I. kongresa delavskih svetov se je precej razpravljalo. Sprejet je bil predlog, da bi se mandatna doba članov delavskih svetov podaljšala na dve leti. Nadalje naj bi se razni predpisi in uredbe ne spreminjale prepogosto, temveč bi se naj izdajale za neko daljšo dobo naprej, nikakor pa ne za nazaj. Nekatere kompetence bi se naj prenesle na nižje forume.

Hude težave imajo uslužbenci PTT tudi s stanovanjem, najboljše v M. Soboti. PTT je podjetje, ki plačuje od uslužbenških plač 10% v stanovanjski sklad. Ob-

čina pa za PTT uslužbence ne gradi stanovanj, čes da morajo podjetja sama skrbeti za gradnjo stanovanj.

Razveseljivo je dejstvo, da se člani podružnice, ki so raztreseni po vsem Pomurju, tudi v kulturni dejavnosti živahno udeležujejo. V M. Soboti imajo svojo knjižnico, ki posoja knjige tudi članom v oddaljenejših krajih, kjer ni knjižnic. Delo mladinskega aktivna bodo letos še poživili. Izvedli so tekmovanje v peš hoji, s precejšnjim bremenom na 15 kilometrov. Bilo je tudi strelsko tekmovanje z zračno puško. Za 1. maj so napravili izlet v Bučkovce, ki je prav lepo uspel.

H

bralec in mi

Tovariš urednik, ali se vam ne zdi, da bi SZDL in KZ sporočil sprednikom, naj toliko počakajo, ker sem za v Turnišču bolje uspeši z veselico, če bi jo priredili v »Gostilni pri kinu«? Saj je ta gostilna v neposredni bližini prostvetnega doma — in že zaradi imena! Toda vse kaže, mi je odgovoril, da ga vozi red vlakov nič ne briga. Ali nebi lahko pomagali ob takih priložnostih, ko so celo prazniki?

— Turnišče

Zaplatič, M. Sobotica

Mislím, da ste pravzaprav na vrašanje že odgovorili in mi ne preostane nič drugega, kot da soglašam.

Tovariš urednik!

Ko se peljem skozi Rankovce in Turnišče v večernih urah, me vsakokrat popade kak volčjak — namreč pes. Če se srečno pripeljem skozi Rankovce, pa imam smolo v Turnišču. Ali naj prijavim konjedercu?

— Turnišče

Naj vam vrnem vprašanje: ali imate konjedercu? Sicer pa se to dogaja tudi v Murski Soboti in si prav tako ne vemo pomagati.

Tovariš urednik!

V nedeljo sem bil na kolodvoru, ker delam kot postrežek, ker sem bil tja naročen zaradi prtljage potnikov. Vlak je imel nad osemdeset minut zamude in je bil prihod najavljen za deset minut po odhodu avtobusov, to se pravi po tretji uri. Ker sem potnik hotel pomagati, sem

Tovariš urednik!

V Hotizi se je delo za elektrifikacijo ustavilo takrat ko so vaščani končali pomagati pri gnanji daljnoveoda. Drogovi po vasi so še brez zice. Ali misli elektrifikacijski odbor, da bodo pajki napredli žice? Morda so tehnične ovire? V Kapci in Gaberju, ki sta dosti manjši vasi pa je to delo že končano in vsak čas bo elektrika zasvetila. Ali je temu kriv elektrifikacijski odbor ali prebivalstvo?

K. Ir, Hotiza

Rad bi vam odgovoril, toda če si o tem v vaši vasi niste na jasnem, mi je to nemogoče. Predlagam, da skličete ponovni množični sestanek za elektrifikacijo in si pojasnite vprašanje. Več glav namreč več ve, kot pravi pregovor.

RECEPT

(Namesto romana)

Obupal sem že nad življenjem. Nikamor ne pridem od enoličnih formularjev, enoličnih števil, ki se vedno istih rubrikah, nikamor ne morem iz te luknje, ki se ji pravi pisarna, če prav sem vreden, delam tudi po uradnih urah in govorim resnico. Ne zamujam, ne popivam, nedelam napak, skratka, zavedam se, da bi lahko bil za vzor vsem, ki so okrog mene, toda nič ne pomaga. Tovariši, kolikor jih poznam in kolikor jih pozna mene, reziyo name, me prebadajo s sovražnimi pogledi in šef me ne more živeti, čeprav delam zanj tudi tisto, česar on sam ne utegne narediti, ker je preobremenjen s funkcijami.

Obupal sem in sem krenil v gostilno, da se poskusim natreškati, kot to delajo drugi. Alkohola sicer ne pijem, toda tokrat naročam kozarec za kozarec — žganje. »Tovariši, sem rekel,« godrnjam zagrenjeno, »naša družba nas ne bo plačevala za zamujanje, za klepetanje med delovnim časom... Tovariši, sem rekel,« sem godrnjal in gledal v kozarec z žgočo tekočino v roki. Moramo štediti: s papirjem, s črnilom in časom; z vsem moramo štediti in manj hoditi na delovne sestanke ter več delati. Tudi na naše sindikalne sestanke moramo priti bolj vestno pripravljeno, skratka sodelovati moramo s časom, z družbo in mi, ki smo izobraženi moramo skrbeti za vzgojo manj izobraženih, dajati moramo vzgled. Vi pa tovariš Stefan, preklinjate ljudsko oblast v oštarijah, vi tovarišica Marta, brez pomisleka obratite ženo našega direktorja, ki je družbeni delavka in ne pomislite tega kar storite... To sem rekel nešteto krat na sindikalnem sestanku, na sestankih Socialistične zveze pa podobno tudi svojim sosedom in sem s tem dokazal, da se ne bojim uboge malomeščanske mentalitete našega kraja. Postopal sem kot aktivist in to kljub svojim oguljenim komolcem na suknjičih... Požrl sem tisto žganje in nadaljeval polglasno in glasneje, ne da bi se zavedal tega, da meni nasproti sedi okrogel možak, se nasmiha in — posluša: »Ta nesramna raja pa me žre zahrbtno in podlo, v obraz pa strelja s sovražnimi pogledi, ki se dostikrat topijo v hinavščini, ko zagostolijo: »Kako pa, tovariš Miška, kaj živite? Dobro!«

Udaril sem z roko po mizi. Čutil sem toliko poguma ponižanih, da bi koga zadavil z lastnimi rokami.

»Tako je narobe,« sem tedaj zaslislal dobrodušen očetovski glas. »Mladi mož, tako pa se res ne dela kariera.«

Zastrmel sem se v negovani okrogli obraz in premišljeval, kje sem že videl tako zavaljeno telo v brezhibni konfekciji. Zadelo se mi je, da je to trgovski potnik ali pač nekdo izmed strogo poslovnih ljudi, starega tipa seveda, tak namreč, ki nima načel in bržda tudi vesti ne.

»Aaaa,« sem zazijal. »Kako pa to vi veste.«

»Pravkar sem slisl.«

»Da?! Pa imate kakšen recept za napredovanje?«

»Recept? Naj bo recept! Gre pač za postopek. Zapomnite si to: nikdar nikogar grajati, nikdar biti služben in resen razen v prisotnosti nadrejenih, nikdar molče mnogo delati temveč obratno, nikdar govoriti o slabih lastnostih drugih temveč le o redkih dobrih, vedno vsakomur drobne usluge, ki vas nič ne stanejo, in če kdo na te usluge hote ali ne hote pozablja, ga vljudno in taktično opozoriti nanje v trenutku, ko vam to najbolj ustreza. Poskusite! Predvsem pa nasmešek, nasmešek in samozavest. Delajte vtis prizanesljive modrosti in izkušenosti.«

»In potem?«

»Potem bo vse ostalo v redu sledilo.«

Nisem razumel: »In sicer?«

»Predpostavljam, da nimate zdaj nobene funkcije?!«

»No ja, eno že: v službi namreč.«

»Torej sem uganil. Nihče vas ni izbral za predsednika recimo sindikata, rdečega križa, strelske družine ali celo kake komisije, sveta.«

»Ne, to pa res ne.«

»No torej. Če se ne ravna po mojem navodilu, boste imeli prav kmalu nešteto funkcij. Vprašanje je samo, kako boste postopali. Torej, ko boste imeli funkcije, bodite dosledni v tretji točki: govorite mnogo o tem kako ste preza posleni in ničesar ne delajte ali z drugimi besedami: nikdar molče mnogo delati temveč obratno.«

Mož je vstal, pomignil natarkarju in mi naročil še kozareček slivovice, potem mi je vljudno podal roko in s samozavestnim nasmeškom odšel, a meni so zveneje v ušesih besede in na čelu njih funkcije!

Dolgo sem strmel v mizo in preudarjal, potem sem menda zaspal na mizi in sicer tako trdno, da me niso mogli zbuditi in sem zjutraj prvič v življenju zamudil v službo. Za na pot sem izpil še dva kozarčka žganja in zato tako samozavestno postopal med kolegi, da so se mi kar čudili, zlasti zaradi tega ker ves dan malodane ničesar nisem delal in še pred drugo uro se že odpravil domov, kar sicer nikdar nisem storil.

Opazil sem, da se je v očeh mojih kolegov začele utrinjati iskric simpatije. Hura!

Se istega dne sem zvečer na sestanku osnovne organizacije SZDL govoril o velikem socialnem pomenu naše ustanove, o veliki prizadevnosti naših uslužbencev, ki bi sicer radi sodelovali tudi na terenu izven službe, toda delo jih tako bremeni, da še za svoje družine ne morejo dovolj skrbeti. Mimogrede sem opozoril na nekatere njihove težave, kot so stanovanja, slab odnos nekaterih sosedov do njih in še marsikatero malenkost sem opazil. Skratka govoril sem, da sem bil ves navdušen nad samim seboj, a videl sem, da so prav tako navdušeni tudi vsi tisti moji kolegi, ki so doma v tem delu mesta, kjer je osnovna organizacija Socialistične zveze, katere član sem.

Zjutraj sem obhodil vse oddelke, razdelil dve škatli cigare, rekel Frančku naj gre kar brez skrbi v mesto kupit čevlje za ženo, ker ga bom že sam opravičil direktorju, sam pa sem stopil po malo trem kolegičam in ker je blizu občni zbor sindikata sem pomagal predsedniku Jošku pisati poročilo, popoldne pa sva šla na brizganeč kjer mi je zaupljivo povedal, da si ni mislil, da sem tako sposoben in da me bo sam predlagal v novi upravni odbor podružnice...

Jaz pa sem se samo smehljaj in smehljaj in čutil, da postajam iz dneva v dan bolj samozavesten. Na delovnem sestanku me je direktor sicer grajal, češ da sem zadnje čase pustil, toda nisem zardel niti povsle pogleda. Rekel sem: »Res je, toda delo v družbenih organizacijah me vedno bolj okupira.« Rekel sem: »Že dolgo sem čutil, da me pretirano delo v pisarni dela birokrata in sem moral že zaradi tega, da za življenjem ne zaostajam, poseči v razne akcije na terenu, kjer smo ravno pred občnimi zbori in da je pravzaprav moj oddelek preobremenjen in bi zato predlagal, da vzamemo še enega delavca, skratka odpremo novo delovno mesto, kajti naš delokrog se vendar širi, na kar smo sicer ponosni, toda to je tudi pri zaposlitvi posameznika potrebno upoštevati.« Rekel sem: »Saj vendar poudarjamo skrb za človeka in to sem vendar tudi jaz.«

Kolegi so mi s priznavanjem pritrdili, jaz pa sem se pri-tajeno muzal, kajti vedel sem, da ob mojih besedah vsakdo misli nase in da bo kmalu to tudi sam uporabil kot argument, kajti toliko jih poznam, da za gotovo vem, da misli vsak izmed njih, da mora nekdo drugi delati zanje, kot sem jaz prenekratkrat delal za direktorja.

Na prvi seji upravnega odbora so torej razpravljali o novem uslužbencu v mojem oddelku, o uslužbencu, kateremu bom jaz nadrejen!

Spomladi sem vzel potrošniško posojilo. Uvidel sem, da je prišel čas, da tudi na ta način, da se opremim z novo obleko, le sebi v korist ustvarim ugoden videz. Samozavest in vzpodbujajoč nasmešek sta namreč siromaka, če predolgo bivata v oguljeni obleki.

Kupil sem torej novo obleko, primerne srajce, nekaj kravat in lep klubek. Tak sem vzbujal posebno spoštovanje, zlasti zato ker sem bil med postal funkcionar skraj vseh organizacij na mojem terenu, tudi predsednik turističnega društva, ki je na večjem področju kot samo na terenu dveh četrti. Vem pa, za-trdno vem, da me predvidevajo za predsednika nekega okraj-

Razpis

za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS

(od 6. februarja do 30. junija 1958)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvih itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih in družbenih organih pošljite najkasneje do 10. januarja 1958 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komite ZKS.

O sprejemu v tečaj in v internat, ki je pri Politični šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

KNJIGOVODJE!

Ustanova skupščina Zdrženja knjigovod' Slovenije se bo vršila dne 12. decembra 1957. v kino dvorani Litostroja s pričetkom ob 10. uri.

Dnevni red:

1. Otvoritev ustnovne skupščine
2. Izvolitev del. predsedstva
3. Izvolitev zapisnikarjev
4. Izvolitev over. zapisnika
5. Izvolitev kandidacijske komisije
6. Izvolitev volilne komisije
7. Referati
8. Diskusija o referatih
9. Potrditev pravil združenja
10. Volitve upravnega odbora, nadzornega odbora in častnega razsodišča.

K udeležbi vabimo vse uslužbenice knjigovodstev. Udeležence kateri se še niso prijavili, prosimo da pošljejo čimprej prijave na naslov: Inciativni odbor za ustanovitev Zdrženja knjigovodij LRS Ljubljana, poštni predal št. 29.

Inciativni odbor za ustanovitev Zdrženja knjigovodij LRS

SOBOŠKA KRONIKA

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI

od 23. novembra do 1. decembra

Poročila sta se: Aleksander Dovi-dija, poročnik iz Beograda in Marje-ta Horvat, učiteljica iz Črenšovec.

Rodile so: Irena Sek iz Domanj-sevec, dečka; Ida Gomboš iz M. So-bote, dečka; Sabina Curin iz Banfi-ja, deklico; Marija Kranjec iz Roga-sevec, dečka; Marija Vozliž iz Sa-farskega, dečka; Ida Vukan iz Zen-kovec, dečka; Zora Fujs iz Salame-nec, dečka; Ema Merklin iz Krajne, deklico; Erelka Baranja iz Gornjih Crnc, dečka; Marijana Petrič-Pun-cer, dečka; Terezija Fekonja iz Aženskega vrha, dečka; Terezija Zver iz M. Sobote, dečka; Stefanija Horvat iz Podgrada, deklico; Kristi-na Šlemer iz Kuzme, deklico; Cecil-ja Zerdin iz Velike Polane, dečka; Marija Pentek iz Prosečke vasi, dek-lico; Helena Simonka iz Lendave, deklico; Helena Grabar iz Hodoša, deklico in Emilija Balek iz Gornjih Petrovec, deklico.

Umrli so: Marija Klajnsček, učiteljica v pokouju, stara 60 let, Jožef Markonja iz Odranec, star 51 let in

Rozalija Bejek iz M. Sobote, stara 51 let,

NESRECE IN NEZGODE

Glavo si je hudo poškodoval 33-letni Jožef Horvat iz Turnišča, ko je padel tri metre globoko, ker se je zlomila deska pod njim.

V koleno se je vseknil in dobil težko poškodbo 14-letni Anton Hor-vat z Rožičkega vrha.

Pri podiranju drevja v gozdu je padla debela jelša na desno nogo 13-letnega Jakoba Plohl iz Zgornjih Ivanec in mu jo zlomila.

S sekiro se je vrezal na desni podlehiti 3-letni Stefan Zeljko iz Pe-čarovec in se hudo ranil.

Pod voz je prišla 61-letna Tere-zija Koš iz Vasi Boreci pri Tišini, ko so se splašile krave. Kolo ji je šlo preko noge in jo močno poško-dovalo.

Komisija za razpis mest vodilnih uslužbencev gospodarskih or-ganizacij ObLO Cankova na podlagi 10. člena zakona o pristoj-nosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34/55)

RAZPISUJE:

1. mesto upravnika trgovskega podjetja Cankova.

Pogoj: Priznana višja kvalifikacija iz trgovske stroke in praksa na vodilnem mestu v trgovini.

2. mesto upravnika splošnega mizarstva na Cankovi.

Pogoj: Mizariski mojster z dvoletno prakso na vodilnem mestu v lesni stroki.

Nastop službe s 1/1-1958. Pravilno kolekovane prošnje z ob-širnim življenjepisom in podatki o dosedanjem službovanju je dostaviti na ObLO Cankova do 15/12-1957.

Komisija za razpis mest ObLO Cankova

nega sveta, Bajе me bodo kooptirali, ker se je sedanji odločil za odhod v nek drugi okraj. To slednje me je celo nekoliko razburilo, kar je za človeka vajenega funkcij, nastopanja pred javnostjo in splošnih obravnav že nenavadno.

Postajam torej ugleden državljan. Upoštevajo me že ljud-je kot je družba direktorjev in raznih predsednikov, ki zahaja v malo kavarno na kvartaške partije, tako da sem se že kar navadil zahajati med nje, razpravljati o vsakdanjih zadevah, o filmu in nogometu in kvartati tudi po cele popoldneve. Delal sem torej vtis prizanesljive modrosti in izkušenosti, k vsem raz-govorom sem imel pripravljeno kakšno pomembno pripombo. Navadil sem se govoriti takole: »Da, točno tako je, samo na ma-lenkost bi vas še opozoril...« ali za kak domislek ali načrt, »Da, zelo iznajdljivo, toda s to korekturo je mogoče še kaj pridobiti, se vam ne zdi, da je tako?« Včasih je bila za tak poudarek po-trebna samo gesta ali nedoločeni zgib ramena, obličja... Ljudje so tako dojemljivi za marsikaj.

Tako sem dosegel to, da so drugi delali, zamislili in uspehe njihovega dela, pa so vsi pripisovali meni.

Tedaj sem se nekega večera v neki prijetni družbi podjet-nih mož pogovarjal o delu. Po svoji navadi sem med drugim začel naštevati tudi svoje funkcije, njihovo odgovornost in ko-pico dela, ki ga imam zaradi premnogih dolžnosti. Med govo-renjem sem postal pozoren na sivolasega možakarja, ki me je dobrodušno opazoval in ko sem končal in prejel poklone, kot je to v taki družbi že običajno, se je oglašil: »Torej se je moj recept le obnesel.«

Zardel sem in nehal govoriti...

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 8. decembra 1957
Dr. Nikolaj Lanščak, stanuje na Lendavski cesti št. 7.

Ordinira v splošni bolnišnici od 8. do 12. ure, v nujnih primerih po-poldne in ponoči na stanovanju.

TEDENSKA NOČNA DEŽURNA SLUŽBA

Od 9. do 15. decembra 1957:
dr. Stefan Vučak, stanuje v Ulici Alija Kardosa.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI od 27. do 30. novembra 1957

Josip Čuka iz Genterovec, Stefan Čuka iz Dolge vasi, Karel Horvat iz Moravec, Marija Čačovič, Martina Balazic, Mihael Balazic, Leopold Zorko, vsi iz Bratonec; Jožef Sabo-tin, Terezija Puhan, Martin Matajič, Verona Gyura, Ana Hozjan, Albina Maršič, Roza Denža, Ana Horvat in Verona Kramar, vsi iz Trnja.

Medtem, ko sem pričakoval zaključno besedo tovariša Vladimira Kukanja na temo ankete, se je oglašil ognjevit navijač tovariš Franc Vrečič. Zato, ker je bil tovariš Kukanja ves teden po-slovno zadržan in ni mogel pripraviti obljubljenega prispevka, izjemoma objavljam prispevek tova-riša Vrečiča, ki govori o nekaterih zapažanjih ob srečanju v Čakovcu.

»Znano je da smo v srečanju v Čakovcu izgubili tekmo z rezultatom 3:0. Menim, da uprava kluba ni storila dobro, ko je spregledala trenerjev propust v zamenjavi kril, toda to ni bistveno. Glavno moje doživetje je bilo v Murskem središču, kjer smo imeli defekt. Poslušal sem razgovor med tehničnim vodjem in kapetanom moštva, ki je po-tekal takole:

Kapetan: »Vedno imamo smolo. Proti Slobodi smo izgubili po zaslugi vratarja, v Trbovljah smo izgubili zato, ker nismo bili kompletni, v Čakovcu pa sami izgubili zaradi postave, zdaj pa imamo še defekt.«

Tehnični: »Jaz sem že omenil, da bi bilo v So-boti najboljšje gojiti rokomet, košarko in odbojko, nogomet pa za nekaj let opustiti.«

Ko pa smo se peljali čez Muro proti Lendavi, je tehnični ob pogledu na naftne stolpe vzdihnil: »No, če bomo imeli srečo, bomo na istem mestu, kot Nafta (ki je bila takrat za razred nižje).«

Eno sezono prej, ko je bila Nafta v isti ligi, pa je pred srečanjem z Nafto tehnični zahteval od te-danjega kapetana moštva, naj prepusti obe točki Nafti, da bi Nafta na ta način ostala v ligi.

Namesto komentarja: tehnični o katerem je go-vora, je bil prej član uprave NK Nafta.

In vprašanje: ali je takšen postopek športen?«
Viktor Sirec

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založni-ško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ulica števil-ka 7 — Telefon 53. Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročniški oddelek: Stefana Kovača 16 — Naroč-nina četrletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki. M. Sobota, št. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

KMETIJSKO POSESTVO »DREVESNICA« GRAD

razpisuje službeno mesto

gozdarskega inženirja ali tehnika

z nekaj let prakse za vodenje gozdarske dejavnosti v podjetju

Pismeneu ponudbe poslati upravnemu odboru podjetja do 20. decembra 1957. — Nastop službe s 1. januarjem 1958. — Plača po dogovoru. — Stanovanje preskrbljeno

ZAHVALA

Ob hudi izgubi naše predrage matere in sestre, vdove

MARIJE KLAJNSČEK

učiteljice v pokouju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v hudih urah žalosti dali ob strani in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo dr. Sedlačku za njegovo požrtvovalnost, izkazano v času njene dolge in hude bolezni. Zahvaljujemo se govornikom za njihove tolažilne besede, pevskeemu zboru Tovarne perila »Mura« in godbi »Svoboda«. Nadalje se zahvaljujemo Tovarni perila »Mura«, de-lavcem Tovarne perila »Mura«, organizacijam ZKS, SZDL, sindi-katu, društvu učiteljev, upokojencev, NK »Sobotka«, vsem sorodni-kom, prijateljem in vsem znanem, ki so ji darovali vence in cvetje ter jo spremljali na njeni zadnji poti, 29. novembra 1957. Murska Sobota, Canada, Zalaegerszeg.

Zalujoče družine KLAJNSCEK in SIMON

ZAHVALA

Ob težki izgubi ljubljenega moža, očeta, brata in starega očeta

FRANCA CVÖRNJEKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence. Prisrčna hvala dr. Lukmanu, ki mu je lajšal trpljenje v hudi bolezni. Iskrena hvala duhu ^{paži} za obred in pevcem za žalostinke ter vsem sorodnikom in šepčedom za po-moč in tolažbo v bolezni.

Kruplivnik, Motovilci, Otovci, Slaveči, Lucova, Korovci, La Fer-té-Chevresis.

Kruplivnik 1. decembra 1957.

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 8. dec. — Marija
Ponedeljek, 9. dec. — Valerija
Torek, 10. dec. — Smiljan
Sreda, 11. dec. — Danijel
Četrtek, 12. dec. — Aljoša
Petek, 13. dec. — Lucija
Sobota, 14. dec. — Dušan

KINO

MURSKA SOBOTA — od 3. do 5. dec. ameriški barvni film »Na daljnem severu; od 6. do 8. dec. ameriški barvni film: »Steza slo-nov; od 10. do 12. dec. ameriški film: »Dekle z dežele.«

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — 7. in 8. dec. jugoslovanski film: »Doli-na miru.«

BELTINCI — 7. in 8. dec. ameriški flim: »Sneg na Kilimadžaruc.

LJUTOMER — od 6. do 8. dec. ita-lijanski barvni film: »Dekle z re-ke; od 11. do 12. dec. ameriški film: »Ljubezen s tujcem.«

LENDAVA — od 6. do 8. dec. ame-riški film: »Dolina nasilja; od 10. do 11. dec. sovjetski film: »Iljič Lenin.«

GORNJA RADGONA — 7. in 8. dec. ameriški film: »Tarzanov srce; 11. in 12. dec. ameriški film: »Ko zi-ma pride.«

VELIKA POLANA — 8. dec. fran-coski film: »Po sledi morilca.«

CEPINCI — 8. dec. italijanski film: »Figaro.«

MALI OGLASI

V SLUŽBO SPREJMEM s 1. januar-jem 1958 dekle poštenih staršev, staro od 14. do 15 in pol let na 3-mesečno poskušnjo v gospodinj-skih in gospodarskih delih. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s sliko poslati: Martin Zver, Iža-kovci št. 65, p. Beltinci.

M-1105
1 ha GOZDA v Salovcih, 1 ha gozda v G. Petrovcih ugodno prodam. Zoltar Balek, G. Petrovci.

M-1128
HISO z gostilniškim lokalom na pro-metnem mestu v Lendavi prodam. Naslov v upravi lista.

M-1129
PARCELO, ZAKROŽENO v izmeri 2 ha, in to njiv, pašnika in gozda, prodam. Primeren prostor za sa-dovnjak in gradnjo hiše. Vrbnjak, Kuršinci 58, p. Mala Nedelja.

M-1132
SOBNO KREDENCO in umivalnik, oboje z brušenim ogledalom ter normalno ploščo, prodam. Poizve se pri Flisar Francu, mizarstvo, Lendavska 32. Murska Sobota.

M-1136

RAZPIS

UO Kmetijske zadruge Bistrica ob Muri

razpisuje mesto

UPRAVNIKA

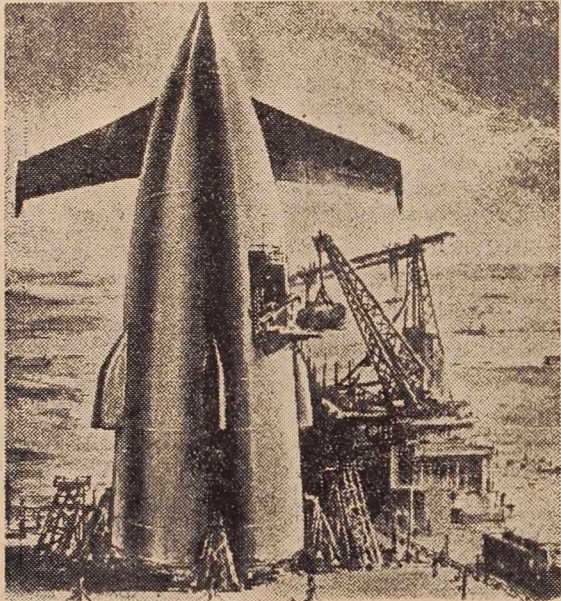
Pogoj: kmetijski strokovnjak z večletno prakso na vodilnem mestu

Cenjene ponudbe s kratkim življenjepisom poslati na upravni odbor Kmetijske zadruge Bi-strica ob Muri do 20. dec. 1957

Kaj nas čaka na luni in na drugih planetih?

Dejstva, da se človek že povsem resno odpravlja na pot v vesolje, več ni mogoče prezreti. Storjeni so sicer šele prvi koraki, vendar bo odslej šel razvoj nezadržno v tej smeri in če že ne mi, bo naslednji rod gotovo doživel prva potovanja človeka na druge planete. Čeprav to ne bo že jutri, pa hočemo že zdaj vedeti, kakšni so pogoji za življenje na drugih planetih in kaj čaka na njih smeje raziskovalce vesmirja.

Kako je na mesecu, v glavnem že vemo. Veliki teleskopi so podrobno raziskali tisti del meseca, ki ga vidimo. Vemo, da na mesecu ni ozračja in tudi ne življenja, ker pa je zemlji najbližje, je zato človekov prvi

Vesirska raketa, s kakršno bodo potovali na druge planete

korak v vesirje usmerjen nanj.

Vulkanov na Veneri ni več, ker so se zemlje, oddaljena od nas 41 milijonov kilometrov. Sovjetska raketa, ki je ponesla v zrak »Sputnik«, bi potrebovala do Venera dva in pol meseca. Po dimenzijah je podobna zemlji. Na njenem ravniku je 90 stopinj vročine, na tečajih pa 0 stopinj. Leto traja na Veneri sedem in pol meseca, človek ki je na zemlji težak 80 kilogramov, bi tehtal na Veneri le 68 kg.

Venero obkroža svetleča se meglica, v kateri pa ni kisika, temveč skoraj samo ogljikovi plini. Za tem meglenim ovojem so astronomi odkrili velike sive pege in pline kot so helij, vodik in argon. Na Veneri divjajo strahoviti orkani, ki dvigajo v zrak milijarde kubičnih metrov rumenega prahu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

V predvolilni kampanji se je Adenauer skušal čimbolj prikupiti svojim volivkam. Kar sopal je komplimente in med drugim obljubil, da bodo v njegovi vladi tudi ženske. Seveda ni v novi nemški vladi nobene ženske. Devetnajst ženskih združenj zvez mu je poslalo zaradi tega protestno pismo.

ŠESTKRATNA MORILKA Papež in klavnica

Ob zori enega izmed zadnjih dni v oktobru so usmrtili na električnem stolu kaznilnice Montgomery v ameriški državi Alabami 50-letno bivšo sobarico Rhondo Belle Martin. Dokazali so ji, da je zastupila z arzenikom svojo mater, tri hčerke in dva od svojih petih soprogov. Na smrt je bila obsojena že lani. Pred usmrtnitvijo je ta zločinka še pismeno sporočila, da daruje svoje telo nekemu medicinskemu inštitutu.

To bivšo sobarico in nekdanjo lepoticco so aretirali že marca lani, ko so njenega petega moža Martina zdravnik opozorili, da kaže znake zastrupitve. Takrat je bil v bolnišnici za bive borce. Rhonda je pod težo dokazov priznala, da je skušala moža zastrupiti.

Pozneje je priznala še, da je od leta 1953 do 1955 zastupila svojega drugega moža, ki mu je dala arzenik v whisky, svoje tri male hčerke (arzenik v mleku), lastno mater (arzenik v kavi) in svojega četrtega moža. Po tem je dobila zavarovalno premijo, s katero je financirala svoje peto poročno potovanje.

Najzanimivejše je, da do leta 1955 za te umore nihče ni sumil Rhonde Martin. Sumiti so začeli šele takrat, ko je prišel njen peti mož v bolnico zaradi neklih navadnih želodčnih motenj in so odkrili v njegovem organizmu strup.

Še vedno ogorčenje zaradi LAJKE

Angleži so kot pasionirani ljubitelji živali zagnali mnogo hrupa zaradi Lajke — psa, ki so ga sovjetski znanstveniki poslali z drugim umetnim satelitom v vesolje in se ni več vrnil. Nacionalna liga za zaščito psov je celo napovedala enominutni molk za poginulo Lajko in protestna pisma so kar deževala. Uredništva pravijo, da še ne pomnijo take poplave pisem.

Toda vsi Angleži ne mislijo tako. Sarah Jenkins, članica uredništva

Papež Plj XVI. je sprejel skupino mesarjev, ki delajo v rimski klavnici. Nekaj dni pred tem je sprejel predstavnike rimskih modnih hiš. Takrat je govoril o modi, zdaj pa o klanju živali. Rekel je, da bog dopušča klanje, ker je določil, da služijo živali človeku za hrano, človek pa služi bogu.

Toda papež je vpletel tudi politiko. Rekel je, da mu je znano, da so v rimski klavnici delavci, ki so sovražniki boga, ker verujejo v komunizem. Mesarjem je papež naročil: »Z vsemi silami se upirajte umoru vaših duš. Vložite vse napore, da bodo tisti, ki so za boga že umrli (to so komunisti!) spet vstali od mrtvih, tisti pa, ki so jih samo ranile pogubne ideje, ozdravljene!«

»News Chronicle« piše:

»Imeli naj bi minuto molka za Lajko. Toda to bi morala biti minuta molka za človeštvo. Ugotovila sem, da je polovica mojih sorojakov za to, da se nadaljujejo poskusi z vodikovo bombo. Morda pa bodo le nekega dne nastali spet protesti in zahteve po ustavitvi teh poskusov, posebno, če bo Nacionalna liga za zaščito psov ugotovila, da smrtonosna radioaktivnost vodikovih bomb lahko razen naših otrok zadene tudi — naše pse.«

KONGRES KAZNJENCEV

Dvanajstega novembra se je začel v indijskem mestu Lucknow čuden kongres, kakršnih bržkone na svetu še ni bilo. Dva dni pred tem so iz indijskih zaporov izpustili 20 zapornikov, ki so obsojeni na doživetnijsko ječo in 14 drugih zapornikov. Ti so potem odpotovali na ta nenavadni kongres, ki ga niso organizirali sami, temveč indijsko pravosodno ministrstvo, da bi na njem proučili jetniški sistem v Indiji.

Uvodni govor na kongresu je imel indijski pravosodni minister, ki je trdno pripravljen o uspehu tega svojega eksperimenta. Zaporniki sedijo v dvorani brez slehernega nadzorstva. Minister dr. Sampurnanad je rekel v svojem govoru, da bi razprava o jetniški reformi v Indiji bila brez koristi, če ne bi vprašali za mnenje tudi zapornikov. Potem je dal besedo dvema delegatoma, ki sta obsojena vsak na 25 let ječe. Prvi je po-

Indija je dežela prastare kulture. Na sliki eden izmed prastarih indijskih spomenikov

zdravil prisotne delegate, drugi pa je rekel, da pri reformi ne bi smeli povedati, da so tudi kaznjenci člani družbe in da jim družba mora pomagati pri njihovih naporih, da bi prišli spet na pravo pot.

Vsi kaznjenci — delegati na tem kongresu — so gosti države Uttar Pradesh. Stanujejo v najboljših hotelih, v knjigo gostov pa niso vpisani kot zločinci, temveč kot »udeleženci kongresa«. Indijski tisk piše, da ni nobene bojazni, da se »udeleženci kongresa« ne bodo vrnili »domov«, ker so pred časno izpustitvijo na svobodo vsi morali dati »častno besedo«.

KAKO DOLGO LAHKO ŽIVIMO?

Človeškemu življenju je jemljemo resno, saj gre za ju. Dr. Bortz temelji svojo potrebujejo časa za doračanje izjavo na dejstvu, da živali nje. Po njegovem bodo tudi žive šestkrat dalje, kot pa v prihodnjih letih odkrili iz-

Dr. Edward Bortz, bivši predsednik ameriške medicinske družbe veruje, da bo napočil čas, ko bodo ljudje lahko živeli tudi 150 let. Čeprav se nam zdi ta izjava senzacionalna, pa jo lahko

redno važna dejstva o sestavi človeškega telesa, kar bo omogočalo, da bo človek ostal zdrav nekaj desetletij dalje kot doslej.

Statistike kažejo, da žive najdlje inženirji, trgovci, odvetniki, učitelji, duhovniki in kmetje. Smrtnost je večja pri samcih, vdovcih in ločencih... Če sta mož in žena istih let potem ima žena za eno tretjino več možnosti, da bo preživelja svojega moža.

Dr. Bortz misli, da je odvisno od vsakega človeka, koliko dolgo bo živel. Kako dolgo bo živel, kakor star 35 let, mora človek začeti posebej skrbeti za svoje zdravje. Čim več se mora sprehajati, voziti kolo, delati na vrtu, plavati in se sploh ukvarjati s športom. V gospodarstvu. Scenarij zanj tej dobi morajo ljudje jesti več mesa, jajc in mleka in piti dovolj tekočin, jemati pa manj maščob. Spanje je niški film iz življenja makeprav tako važen činitelj pri

NOVA FILMA Franceta Štiglic in Jožeta Galeta

Podjetje za proizvodnjo filmov »Vardar film« iz Skopja je pripravilo obsežen navedenih, učitelji, duhovniki črt svojega bodočega dela. Načrt obsega več umetniških filmov in 15 do 20 dokumentarnih filmov z raznih področij družbenega življenja v Makedoniji in z raznovrstno vsebino. Prvi umetniški film, ki bo govoril o vstaji v Makedoniji po zadušeni znani ilindenski vstaji, bodo začeli snemati takoj po Novem letu. Scenarij za ta film je napisal skopski književnik Djordje Abadžev. Drugi film po vrstnem redu bo sodelati na vrtu, plavati in se sploh ukvarjati s športom. V gospodarstvu. Scenarij zanj tej dobi morajo ljudje jesti več mesa, jajc in mleka in piti dovolj tekočin, jemati pa manj maščob. Spanje je niški film iz življenja makeprav tako važen činitelj pri

piše: Janez Švajncar

MRKI

riše: Ladislav Danč

16

17

18

16. Pred gozdom se je deček ustavil. Razkoračil se je, nastavljal dlani k ustem in klical prašiče: »Na, pujs, na pujs«. Ko se od nikoder ni nič oglasilo, mu je šlo na jok. Neznanec je zakašljal in pritegnil nase dečkovo pozornost. Ta se je naglo obrnil in se sprijel v tek. »Ne boj se fantek. Jaz nisem gozdni mož,« je rekel neznanec prijazno in vabil bežečega. Deček je obstal kakor vkopan. »Počakaj me in mi povej, kaj se je zgodilo.« »Svinje so se izgubile. Ata me bo natepel, če jih ne bom prignal domov,« je rekel deček jokaje. Še vedno je stal na mestu in drhtel po vsem telesu.

17. Kmalu je minila dečkova plašljivost in se neznanca ni več bal. »Cigav pa si?« »Pirnikov.« »Nisem te spoznal. Ko sem odhajal z doma, si bil še čisto majhen, takole majhen.« Neznanec je pokazal z roko in potem vprašal: »Me ti poznaš?« Deček ga je radovedno pogledoval in potlej odkimal. »Seveda me ne moreš poznati, ko sem te zadnjič videl, še nisi znal stopiti na noge. Pa ti tudi ni treba vedeti, kdo sem jaz. Zdaj me stalno kličejo drugače. Mrki mi pravijo.« Ker deček ni odgovoril, je nadaljeval: »Si radoveden, zakaj me tako kličejo?« Deček je pokimal. »Premajhen si še, da bi ti lahko povedal. Pa si vseeno zapomni. Mrki ni prijazno ime.«

18. Mrki in deček sta odšla skupaj po gozdu. Deček je utihnil in povešal pogled. »Česa se bojiš?« je vprašal Mrki. Dokler si z menoj, se ti res ni treba bati.« S prijazno besedo je razživel dečka. Odslej ga je gledal zaupljivo. Svinje so brezskrbno pobirale želod. Kmalu sta jih našla. Oba sta jih podila, pa ju niso takoj ubogale. Končno sta jih pognala izpod mosta. Med tem ko sta gonila svinje je Mrki vprašal dečka: »Nisi mi še povedal, kako ti je ime?« »Tonček,« je odgovoril deček. »Kaj dela tvoja sestra Rezika?« »Ne vem.« »Kako ne veš?« »Rezika je v službi v mestu.« Nepričakovana novina je Mrkemu zaprla usta.